



د افغانستان بانک

# بانک

د افغانستان بانک میاشتی

یوولسم کال، یوسلو پنځه ویشتمه گڼه د ۱۳۹۶ کال د لړم میاشت



زموږ پیسې، زموږ هويت / پول ما، هويت ما



## د افغانستان بانک خبرتيا!

د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې مطابق د افغانستان رایجې پیسې او پولي واحد افغانۍ دي، له همدې امله د ټولو افغانانو، دولتي او خصوصي ادارو او مؤسسو څخه غوښتل کیږي خو په قرار دادونو، نورو معاملو او په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانیو کار واخلي، ځکه چې افغانۍ په سیمه کې یوه با ثباته پیسه ده چې ستاسو د اقتصادي برنامو جوړونه په ثبات کې ګټوره تمامیږي.

## بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، داکتر جهانتاب ولیزار و اقبال صافی

سردبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسئول: یما عقیف

گزارشگران: حمیدالله فیضی، عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمان: عین الله عیان و مسعود ودان

مسئول چاپ و توزیع: تمیم احمد صمیمی

آدرس: آمریت اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵


پست الکترونیکی: [magazine@dab.gov.af](mailto:magazine@dab.gov.af)

صفحه الکترونیکی: [www.dab.gov.af](http://www.dab.gov.af)

شماره ثبت: ۶۵۸

[www.facebook.com/AFGCentralbank](http://www.facebook.com/AFGCentralbank) 

[twitter.com/AFGCentralbank](https://twitter.com/AFGCentralbank) 

Da Afghanistan Bank-Youtube 

Da Afghanistan Bank-Google+ 

## د دې گڼې مطالب

توسعه کشت زعفران؛ تقویت اقتصاد کشور را به همراه دارد

د افغانستان بانک، د بهرنی مستقیمې پانگې اچونې د کره شمیرو...

نشست هیئت رهبری د افغانستان بانک با هیئت کمیته تعذیرات...

مسئول انستیتیوت مالی و بانکداری افغانستان گزارش عملکرد ...

د افغانستان بانک د مشکوکو مالی معاملو د راپور ورکونې په...

د افغانستان بانک د کارکوونکو د روغتیایې خونديتوب په موخه...

افغان حکومت او د پیسو نړیوال صندوق ترمنځ د کریدې د...

تفاهمنامه همکاری تبادل اطلاعات مالی میان واحد های ...

د افغانستان بانک برنامه روشنگرانه خود در قبال پول ملی را در ...

په الکترونیکی بانکداری ورځ تربلې باور او اعتماد زیاتیري

ارتقای فناوری در سیستم های بانکی

په ۲۰۱۷ کال کې د هندي بانکونو وضعیت

د افغانستان بانک لومړي مرستیال د افغانستان بانک د کریکېټ ...

د افغانستان بانک، د کار کوونکو د لوړو زده کړو سمبالتیا لپاره...

د افغانستان بانک د کارکوونکو د گمارنې په برخه کې په ...

د نړۍ اقتصادي خبرونه

طلای سرخ جایگزین زهر سیاه

د پیسو تاریخي بهیر ته ځغلنده کتنه

د کوچنیو او منځنیو کارونو تشویق د اقتصادي پرمختگ لپاره ...

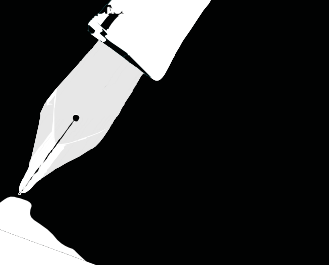
بهرنیو بازارونو ته د وچې او تازه میوې صادراتو کچه لوړه ...

سویفت، کارکرد و مزایای آن در نظام بانکداری

نقش شبکه های اجتماعی آنلاین در حیات بانکها

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسئولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.



### توسعه کشت زعفران؛ تقویت اقتصاد کشور را به همراه دارد

زراعت در کنار سکتورهای خدمات و صنعت در رشد تولید ناخالص داخلی نقش مهمی را ایفاء می نماید و یکی از سکتورهای مهم اقتصادی کشور محسوب می گردد. به هر اندازه ایکه در محصولات و تولیدات این سکتور افزایش بعمل آید، به همان اندازه تأثیرات مطلوبی را بالای رشد تولید ناخالص داخلی و اقتصاد کشور می گذارد.

طی دهه گذشته زعفران یا طلای سرخ نیز در کنار سایر محصولات زراعتی در جمع این محصولات پیوست و کشت آن نتیجه مطلوبی داشته است. با توجه به محیط مناسب افغانستان و بلند بودن قیمت یا بهای زعفران نسبت به سایر محصولات زراعتی، افغانستان می تواند با میکانیزه ساختن این محصول در آمد خوب را نصیب خود کند.

میکانیزه ساختن کشت و تولید زعفران، حمایت از دهاقین در این زمینه، پروسس و بسته بندی معیاری از جمله مواردی اند که می تواند زعفران افغانستان را در بازارهای جهانی بیشتر مطرح ساخته و عاید بیشتری را در قبال داشته باشد. بدین ملحوظ، دولت باید راهکاری را برای رشد هر چه بیشتر این محصول روی دست داشته و آنرا جنبه عملی ببخشد.

افزایش در میزان حاصلات و صادرات زعفران نه تنها باعث ایجاد هزاران شغل برای هموطنان ما می شود، بلکه وسیله کسب درآمد بوده و بلند بردن سطح زندگی دهاقین، رشد تولید ناخالص داخلی، ورود اسعار به کشور و سرانجام تقویت اقتصاد کشور را نیز به همراه خواهد داشت. □

# د افغانستان بانک، د بهرنی مستقیمې پانگې اچونې د کره شمیرو د سروې په موخه چمتوالی نیولی



پانگې اچونې سروې ترسره شي. دغه سروې باید د ۲۰۱۹ زيردیز کال تر پایه بشپړه شي، ځکه د پیسو نړیوال صندوق هم غواړي چې د افغانستان بانک له خوا ورته د وړاندې شویو شمیرو له مخې خپلې پریکړې ترسره کړي.

د یادونې وړ ده چې د یوه هېواد اقتصاد په پانگونې ولاړ وي، ځکه د همدې پانگونې په ترڅ کې تولید رامنځته کیري او تولید بیا د وگړو هڅې او فعالیتونه د اقتصادي پیاوړتیا په موخه سره را یو ځای کوي، نو باید د اقتصادي نظام د ځواکمنتیا په موخه پانگونه تشویق، ملاتړ او وهڅول شي. □

وړاندې کول د افغانستان د اقتصادي سکتور ځواکمنتیا او پیاوړتیا په گوته کوي.

ښاغلي خلیل صدیق زیاته کړه چې د بهرنی پانگې او کورني تولید یا (GDP) په اړه باید کره شمیره او احصایه شتون ولري چې د دې سروې ترسره کول یې ښه پیل دی او وروسته له دې به ټولې ادارې د افغانستان بانک د راپور او شمیرو په تمه وي.

د افغانستان بانک د پولي سیاست آمریت وایې چې په دې اړه یې د مالیې او تجارت وزارتونو په گډون یې له مرکزي احصایې ادارې سره هم خبرې کړي چې د نوموړو ادارو په همغږۍ به د بهرنی

کابل، ۱۳۹۶ کال، د لړم ۲۳ - د افغانستان بانک د پولي سیاست کارکوونکو د بهرنی مستقیمې پانگې اچونې د سروې په موخه د پیسو نړیوال صندوق (IMF) په غوښتنه، په افغانستان کې د بهرنی مستقیمې پانگې اچونې په اړه د سروې لومړنی طرحه د افغانستان بانک له مشرتابه پلاوي سره شریکه کړه.

د افغانستان بانک لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق د غونډې په ترڅ کې د پولي سیاست د آمریت د بهرنی مستقیمې پانگې اچونې له طرحې څخه د خوښی ترڅنګ وویل چې د کره شمیرو راټولول او په افغانستان کې نړیوالو ته د کره بهرنی پانگې اچونې په اړه د شمیرو

# نشست هیئت رهبری د افغانستان بانک با هیئت کمیته تعذیرات شورای امنیت ملل متحد



متعاقباً هیئت کمیته تعذیرات شورای امنیت ملل متحد، ضمن ستایش از دست آورد های د افغانستان بانک در راستای بهبود هرچه بهتر نظام بانکی، سوالات تخنیکی را مطرح نمودند که از جانب هیئت د افغانستان بانک پاسخ داده شد و مورد قناعت هیئت کمیته تعذیرات شورای امنیت ملل متحد قرار گرفت. □

د افغانستان بانک در راستای بهبود نظام بانکی یاد آوری نموده افزود که د افغانستان بانک منحصیث نهاد رهبری کننده و قانون گذار سکتور بانکی کشور، متعهد است تا نظام بانکی را با معیار های بین المللی عیار نماید که خوشبختانه در این راستا با برداشتن گامهای عملی موفق بوده، چنانکه اقدامات د افغانستان بانک در این راستا از جانب نهاد های بازرسی، مورد ستایش قرار گرفته است.

کابل، ۷ عقرب ۱۳۹۶ - هیئت د افغانستان بانک تحت ریاست محترم واحد الله نوشیر معاون اول و سرپرست د افغانستان بانک با هیئت کمیته تعذیرات شورای امنیت ملل متحد روی نقش د افغانستان بانک در بهبود سکتور مالی و بانکی در دفتر مرکزی د افغانستان بانک، ملاقات نمودند. محترم واحد الله نوشیر معاون اول و سرپرست د افغانستان بانک در این ملاقات طی صحبتی از دست آورد های

## مسئول انستیتیوت مالی و بانکداری افغانستان گزارش عملکرد سالانه خود را به هیئت مدیره این انستیتیوت پیشکش کرد



نشست هیئت مدیره انستیتیوت مالی و بانکداری افغانستان تحت ریاست محترم واحدالله نوشیر معاون اول و سرپرست د افغانستان بانک و رئیس هیئت مدیره انستیتیوت مالی و بانکداری افغانستان تدویر یافت. گزارش عملکرد انستیتیوت مالی و بانکداری افغانستان توسط محترم لطف الحق پسرلی آمر این انستیتیوت به حضور هیئت محترم مدیره پیشکش و در زمینه فیصله های لازم بعمل آمد. باید یاد آورد شد که در این نشست محترم جاوید وفا و بهرام برزین اعضای هیئت مدیره انستیتیوت نیز حضور داشتند.

نموده بیان داشت که این انستیتیوت تلاش می کند تا در راستای ارتقای ظرفیت کارمندان بخش مالی ادارات دولتی و خصوصی گام های مثبتی را بردارد. باید یاد آور شد که انستیتیوت مالی و بانکداری افغانستان به شمول بانکها، شماری زیادی از کارمندان بخش مالی و محاسبه وزارت خانه ها را آموزش داده که این پروسه ادامه دارد. □

مسئول انستیتیوت مالی و بانکداری افغانستان صادر نموده و افزود که د افغانستان بانک آماده هر نوع همکاری به هدف تقویت سکتور مالی با انستیتیوت متذکره می باشد. در عین حال مسئول انستیتیوت مالی و بانکداری افغانستان موجودیت انستیتیوت مالی و بانکداری را در بخش ارتقای ظرفیت کارمندان سکتور مالی مهم عنوان

محترم واحدالله نوشیر معاون اول د افغانستان بانک بعد از استماع گزارش، به هدف پیشرفت و تقویت سکتور مالی هدایات و رهنمایی های لازم را برای

# د افغانستان بانک د مشکو کو مالي معاملو د راپور ورکونې په ښه والي کار کوي



او مرستیالانو ګډون کړی وو. د یادونې وړ ده چې د افغانستان بانک د مالي استخباراتو اداره په ۲۰۰۴ زیږدیز کال کې جوړه شوې او مهمه موخه یې د هغو وګړو د ناسمو ګټو اخیستنو مخنیوی دی چې عواید له نا مشروع لارو ترلاسه کوي او د تروریزم د تمویل او ملاتړ په برخه، یا هم نورو غیرقانوني لارو کې ترې ګټه اخلي. د افغانستان بانک د مالي استخباراتو اداره، د افغانستان د مالي نظام په لا ټینګښت، د نړۍ له مالي نظامونو سره د راکړې او ورکړې لپاره د هېواد د مالي نظام په پیاوړتیا او د افغانستان په راتلونکي اقتصادي ودې، پانګونې او اقتصادي غوړیدا باندې ټینګار کوي. □

ښاغلی یوسفزي زیاته کړه چې اوس مهال دوی دا معلومات له ۱۴ ادارو سره شریکوي چې د اداري فساد په مخنیوي او همداراز د تورو معاملو په کمښت یې مثبت اغیز کړی دی. د افغانستان بانک هڅه کوي چې د مشکو کو مالي معاملاتو په اړه معلومات ترلاسه کړي، خو د اداري فساد لپاره لارې بندې او پرته له ستونزو یو بشپړ مالي نظام رامنځته شي. د مشکو کو مالي معاملاتو د راپور ورکونې د ښه والي په موخه دا لومړۍ ښونیز ورکشاپ نه دی، مخکې تردې هم دې ته ورته ورکشاپونه جوړ شوي چې له ځان سره یې ښې پایلې لرلي دي. په دې ورکشاپ کې د دولتي او خصوصي بانکونو د قوانینو د پیروي د برخې آمرینو

د افغانستان بانک د مالي استخباراتو ادارې د مشکو کو مالي معاملو د راپور ورکونې د کیفیت د ښه والي په موخه ښوونیز ورکشاپ جوړ کړی وو. په دې ښوونیز ورکشاپ کې څرګنده شوه چې د تېرو کلونو په پرتله د مشکو کو مالي معاملو د راپور ورکونې بهیر ښه شوی دي. د افغانستان بانک د مالي استخباراتو ادارې د آمر ښاغلي نثار احمد یوسفزي په وینا چې تردې مهاله د یو میلیارد ډالرو په ارزښت د مشکو کو مالي معاملو په اړه راټول شوي معلومات یې له امنیتي او کشفی ارګانونو سره شریک کړي چې ډیری قضیې اوس تر عدلي او قضایې تعقیب لاندې دي.



# د افغانستان بانک د کارکوونکو د روغتیايي خوندیتوب په موخه د بیمې د آسانتیاوو په ترلاسه کولو ټینګار کوي



او پراخه سینه بشپړ ځوابونه ورکړل شول. د بشري سرچینو لوی آمر ښاغلي بشرممل پسرلي د دې تړون موخه د کارکوونکو روغتیايي خوندیتوب، د افغانستان بانک د کارکوونکو روغتیا ته پاملرنه او د صعب العلاج ناروغیو پرمهال د کارکوونکو مالي ملاتړ په ګوته کړی دی.

د یادونې وړ ده د افغانستان بانک هغه کارکوونکي چې د بیمې اسانتیاوې ترلاسه کوي د ناروغیو پرمهال د بیمې کمپنی اړ ده چې تر ۲۵ زرو ډالرو پورې لګښت یې ورکړي. □

سره خپلې چارې په ښه توګه پرمخ یوسي. ښاغلي نوشیر زیاته کړه چې په روغتیا کې پرمختګ نغښتی او د بیمې تړون لاسلیک هم د کارکوونکو خوښې پورې تړاو لري چې روغتیايي بیمه ترلاسه کوي او کنه.

دغه راز د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي نوشیر له دې وخت څخه په ګټې اخیستنې د افغانستان بانک پر کارکوونکو غږ وکړ چې خپل وړاندیزونه، نیوکې او مشورې د افغانستان بانک له رهبري پلاوي سره شریکې کړي، چې په ترڅ کې کارکوونکو خپل وړاندیزونه، مشورې او نیوکې مطرح کړي او د رهبري پلاوي له خوا ورته په سره

کابل، د ۱۳۹۶ کال د لړم ۱۳ مه - د افغانستان بانک مشرتابه پلاوي د کارکوونکو د روغتیايي خوندیتوب په موخه د ۱۴۲ کارکوونکو په غوښتنه یې د بیمې له یوې معتبرې کمپنۍ سره د روغتیايي بیمې تړون لاسلیک کړی وو، چې د فعالیتونو د روښانه کولو او پیلیدا په موخه یې نن غونډه جوړه کړه.

د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي واحدالله نوشیر د دې غونډې په ترڅ کې د کارکوونکو روغتیا یوه اړینه موضوع وبلله او وې ویل چې د افغانستان بانک هڅه کوي چې د یوه سالم او روغتیا لرونکي ټیم په لرلو

# افغان حکومت او د پیسو نړیوال صندوق ترمنځ د کریدت د تمديد آسانتیاوو برنامې (ECF)

## د دویم پړاو ارزونه په بریالۍ توګه ترسره شوه

لپاره د ۲۰۱۷ کال د مې میاشتې په اوږدو کې وړاندې کړ چې د پیسو نړیوال صندوق له خوا وستایل شو او افغان حکومت سره یې د دوامدارو مشروطو مرستو اعلان وکړ.

د پیسو نړیوال صندوق ژمن دی چې له افغان حکومت او خلکو سره د اقتصادي پروګرام لپاره د مالي ثبات د ساتلو، پیاوړي کولو او د یو سالم اقتصاد د جوړولو په موخه خپلو مرستو ته دوام ورکړي او پر همدې بنسټ یې د راتلونکو درېو کلونو لپاره له اقتصادي سمونونو څخه د ارزونې په موخه خپلې څارنې او پلټنې غځولي دي.

د یادونې وړ ده چې په لومړي ځل کې افغانستان سره د مالي سکتور د اصلاحاتو په برخه کې د پیسو نړیوال صندوق له خوا د اعتباري اسانتیاوو د پروسې په موخه د ۶.۱ میلیونو ډالرو مرسته وشوه او دې برخه کې کابو ۴۴ میلیونو ډالرو ځانګړي شوي چې په مالي برخه کې د اصلاحاتو په راوستو سره به دغه ځانګړي شوي پیسې پړاو په پړاو افغانستان دولت ته سپارل کيږي. □

<http://www.imf.org/external/index.htm>

<http://mof.gov.af/ps/news>

<https://www.pajhwok.com/ps/2017/07/26/>

تایید په صورت کې به یې د دویم ځل لپاره د افغانستان له مرکزي بانک سره ۴.۵ میلیونو (اس ډی ار) یا د حقونو د ځانګړي برداشت (چې شاه خوا ۶.۱ میلیون ډالر کيږي) مرستې ترسره کړي.

افغانستان دولت ژمن دی چې په پورتنیو برخو کې له پیسو نړیوال صندوق سره کړې ژمنې عملي کړي او پرله پسې د پیسو نړیوال صندوق ملاتړ ترلاسه کړي، ځکه دا یوازې د پیسو نړیوال صندوق نه دی چې د بودیجې په رانه لګښت ټینګار کوي، د دې ترڅنګ له نړیوالو ډونرانو سره هم ژمنه شوې چې مرسته شوې پیسې په روڼوالي او شفافیت ولګول شي.

یاده ارزونه هم د پیسو نړیوال صندوق د اجرائیوي بورډ د تاییدۍ پورې مشروط دی او له دې مخکې د پیسو نړیوال صندوق د اجرائیوي کمیټې د تایید په صورت کې، لومړی ځل ۶.۱ میلیونه امریکایي ډالر د افغان حکومت په واک کې ورکړل شوي وو. د پیسو نړیوال صندوق د راپور له مخې په ۲۰۱۶ کال کې د افغانستان ناخالص کورنی پرمختګ دوه سلنه ؤ او د کرنیزو محصولاتو د زیاتیدو په صورت کې دا رقم په ۲۰۱۷ کال کې درې سلنه وړاندوینه شوې ده.

د پیسو نړیوال صندوق استازو د یاد پروګرام د لومړنۍ ارزونې په اړه خپل راپور د پیسو نړیوال صندوق اجرائیوي بورډ ته د تصویب

په دې وروستیو کې د افغانستان استازي او د پیسو نړیوال صندوق ترمنځ د څو ورځنیو ناستو په ترڅ کې د دویم ځل لپاره د کریدت د تمديد آسانتیاوو برنامې دویم پړاو په موخه خپله ارزونه ترسره کړه چې په بریالیتوب ترسره شوه او په دې ارزونه کې د پیسو نړیوالو صندوق استازو د افغانستان دولت له اصلاحي پروګرامونو څخه ستاینه وکړه.

په دې ناستو او خبرو اترو کې هغه ژمنې چې د افغانستان دولت د مالي سکتورونو د اصلاحاتو، ښې حکومتوالۍ، له اداري فساد سره د مبارزې، د عوایدو په راټولولو، د ملي بودیجې د روڼ لګښت، د خصوصي سکتور د پیاوړتیا، اقتصادي ودې او کار موندنې په اړه له نړیوالو په ځانګړي توګه د پیسو نړیوال صندوق سره کړې وې، تر څیړنې او پلټنې لاندې ونيول شوې.

د افغانستان دولت او د پیسو نړیوالو صندوق د استازو ترمنځ د اصلاحاتو په برخه کې د پلي شویو ژمنو په اړه ګټور بحث ترسره شو، چې په پایله کې افغانستان دولت له خوا کړې ژمنې بریالۍ وبلل شوې او ټاکل شوې چې د دې کړنو راپور د پیسو نړیوالو صندوق اجرائیوي کمیټې سره شریک شي.

د کریدت د تمديد آسانتیاوو برنامې ارزونې راپور اوسمهال د پیسو نړیوالو صندوق د اجرائیوي کمیټې تر څیړنې لاندې دی او د



## تفاهمنامه همکاری تبادل اطلاعات مالی میان واحد های استخبارات مالی افغانستان و اوکراین به امضاء رسید

تحقیقات مربوط به پولشویی، تمویل تروریزم و سایر جرایم مرتبط می باشند. باید یاد آور شد که این شانزدهمین تفاهمنامه همکاری پیرامون تبادل اطلاعات مرتبط به پولشویی، تمویل تروریزم و سایر جرایم اصلی مرتبط می باشد که تا اکنون توسط مرکز تحلیل معاملات و راپور های مالی افغانستان با ادارات مماثل خارجی به امضاء رسیده است. □

همکاری، تسریع تبادل اطلاعات، ایجاد میکانیزم و هماهنگی مؤثر در امر مبارزه با پولشویی و تمویل تروریزم و سایر جرایم اصلی مرتبط به پولشویی و تمویل تروریزم بین هر دو نهاد به امضاء رسید. به اساس مندرجات تفاهمنامه متذکره، مرکز تحلیل معاملات و راپور های مالی افغانستان و اداره سرویس نظارت بر امور مالی اوکراین مکلف به جمع آوری، تحلیل، تجزیه و تسهیل تبادل اطلاعات مالی به صورت خود کار و یا بر اساس درخواست طرفین غرض حمایت در

مبتنی بر حکم ماده سی و یکم قانون جلوگیری از پول شویی و عواید ناشی از جرایم، مرکز تحلیل معاملات و راپور های مالی افغانستان تفاهمنامه همکاری تبادل اطلاعات مالی مرتبط به پولشویی، تمویل تروریزم و سایر جرایم اصلی مرتبط را با اداره سرویس نظارت بر امور مالی اوکراین به تاریخ ۲۰ عقرب سال جاری که مصادف به ۱۱ نومبر ۲۰۱۷ میگردد، از طریق پُست به امضاء رسانید. این تفاهم نامه به منظور ایجاد چارچوب

# د افغانستان بانک برنامه روشنګرانه خود در قبال پول ملی را در مرکز و ولایات به سطح مکاتب آغاز نمود



بخاطر ترویج پول افغانی و تعمیم فرهنگ نگهداشت آن، مکاتب زون غرب و متعلمین عزیز را با اهدای تحایف چون بکس مکتب، قلم، رساله های آموزشی و سایر مواد نشراتی به استفاده از پول افغانی در داد و ستد و چگونگی حفظ و نگهداشت آن حین مراودات تشویق نمود. محترم انور شاه یوسفی آمر زون غرب د افغانستان بانک حین توزیع این تحایف، در زمینه اهمیت استفاده از پول افغانی و توجه برای حفظ و نگهداشت آن صحبت کرده و استفاده درست از پول ملی را مسئولیت ملی همه افغانها عنوان نمود. باید یاد آور شد که این برنامه های تنویری در مرکز و سایر ولایات کشور هنوز هم ادامه دارد. □

سایر دوستان و خانواده های محترم خود منتقل سازند. باید یاد آور شد که د افغانستان بانک با در نظر داشت اصل استراتیژیک “تشدید تلاش های فرهنگ سازانه و ترغیب مردم به استفاده هر چه بیشتر از پول افغانی” بعضی اقلام تشویقی، نشراتی و طباعتی را که شامل بکس مکتب، قلم، رساله های آموزشی برای اطفال و بروشور میشود، نیز مد نظر گرفته که حین بازدید از مکاتب به متعلمین محترم توزیع میکند. هدف از توزیع این اقلام، تشویق و ترغیب بیشتر شاگردان به حیث آاینده سازان کشور در جهت استفاده از پول ملی و حفظ و نگهداشت آن می باشد.

قابل یاد آوری است که د افغانستان بانک به ادامه تلاش های فرهنگ سازانه خود

با توجه به اینکه ترویج پول افغانی و چگونگی حفظ و نگهداشت آن از مسئولیت ها و وجایب ملی ماست، د افغانستان بانک همواره تلاش نموده تا این امر مهم را در سطوح مختلف و از طرق مختلف برای آگاهی مردم عزیز ما برساند. در کنار سایر برنامه های تنویری در این زمینه، اخیراً آگاهی دهی به سطح متعلمین مکاتب نیز روی دست گرفته شده است که نخستین برنامه آن بتاریخ ۱۵ عقرب ۱۳۹۶ در دو مکتب از کابل آغاز شد.

هیئت اعزامی د افغانستان بانک حین بازدید از مکاتب در زمینه استفاده از پول ملی و چگونگی حفظ و نگهداشت آن حین داد و ستد معلومات داده و از متعلمین عزیز خواستند تا این پیام را با

# په الکترونيکي بانکداری

## ورځ تربلې باور او اعتماد زیاتېږي



په افغانستان کې په لومړي ځل د ظاهر شاه د واکمنۍ پر مهال په ۱۳۱۲ کال کې د بانکداری بنسټ ډېره د مرحوم عبدالمجید زابلی لخوا کېښودل شوه چې لومړنی بانک د افغانستان ملي بانک نومیده، یاد بانک له تاسیس وروسته لا زیات پرمختګ وکړ بیا د وخت په تېریدو سره نور بانکونه رامنځته شول.

د خو لسیزو مسلسل جنګ څخه وروسته کله چې د حامد کرزي په مشرۍ نوی دولت د بن کنفرانس له لارې په خپلو کارونو پیل وکړ. نوي دولت د نورو ودانیزو کارونو ترڅنګ ځینی اقتصادي برنامې هم مخ ته یوړلې چې د هغې له ټولګې څخه د بانکداری پرمختګ وو.

اوس مهال په افغانستان کې ۱۵ دولتي، خصوصي او د بهرني بانکونه ځانګې فعالیت لري او د کابل ښار په ګډون د هېواد په ۳۳ ولایتونو کې بانکي اسانتیاوې یې د لاسرسي وړ دي. د افغانستان بانک د ۱۳۹۵ کال د کلني راپور پر بنسټ د هېواد په ۸ ولایتونو کې (ATM) اسانتیاوې، ډېټ کارت په ۳۰ ولایتونو او کریډټ کارت په ۶ ولایتونو کې د

ترسره کړي او پرته له دې چې اوږدمهاله سفرونه وکړي خپلې کړنې د انټرنیټي پاڼې له لارې حل کړي.

بانکونه هم دنده لري داسې تګ لارې رامنځته کړي چې د هغې په وسیله خلک تشویق او لیواله کړي چې بانکونو سره خپلې پیسې کیردي او خپلې پولي معاملې د بانکونو له لارې ترسره کړي.

اوس هم خلک د الکترونيکي بانکداری په اړه بشپړ معلومات نه لري، الکترونيکي بانکداری آسانتیاوې او سهولتونه باید په بشپړ ډول خلکو ته روښانه شي، خو خلک وکولی شي د هغې په رڼا کې بانکونو له لارې د خپلو پیسو لیرېد او

لاسرسی وړ دي.

د نوې تکنالوژۍ په راتلو سره د راکړې او ورکړې کړنې ډیرې آسانه شوې دي په ډیرو سوداګریو کې اوس په بانک کې فزیکي شتون ته اړتیا نشته، بسنه کوي چې یوازې خپل تیلیفون روښانه کړئ او خپل اکونټ یا بانکي سیستم ته دننه شئ او یا هم د خپل کمپیوټر ترشاه کښینئ او خپلې کړنې په انټرنیټي بانکداری سره حل کړئ.

پورتنیو آسانتیاوو ته په کتو کیدلی شي ورځ تربلې خلک په بانکي سیستم باندې باور او اعتماد زیات کړي او خپلې راکړې او ورکړې هم د بانک له لارې

راليرد ترسره کړي. د بانکونو له لارې راکړه او ورکړه د وخت له زبان څخه مخنيوی کوي، تگ راتگ کې کموالی راولي او د بانکي کارت له لارې د نړۍ نورو بازارونو سره اړیکې ساتل کيږي او د همدې کارت له لارې کولی شي په نړيواله کچه پير او پلور ترسره کړي.

په ميليارډونو افغانۍ له بانکونو دباندې دي، که دا پيسې د بانکونو له لارې دوران ته ولويږي په اقتصادي پرمختيا کې به ستر پرمختگ رامنځته کړي. ويل کيږي اوس مهال له افغانانو سره ۵۰ ميليونه ډالر نقد موجود دي او له بانکونو پرته يې په کورونو او پټن ځايونو کې ساتي.

الکترونيکي بانکدارۍ د سوداگرۍ په پرمختگ کې خورا مهم رول لوبوي، له همدې کبله اوس سوداگر هم غواړي خپلې بشپړې راکړې او ورکړې بريښنايي کړي چې په دې کار سره به الکترونيکي بانکدارۍ هم وده وکړي او د دې ترڅنگ پولي راکړې او ورکړې به خوندي او ډاډمنه فضا کې ترسره شي.

د افغانستان د گمرکونو لوی رياست او د افغانستان بانک د يو نوي او ملېرن سيستم د پيل سره هڅه کوي چې سوداگر د دې جوگه شي چې خپل گمرکي محصول په الکترونيکي

(بريښنايي) ډول د هر سوداگريز بانک له لارې تحويل کړي.

په الکترونيکي ډول د گمرکي محصول ورکړه د دې سبب کيږي چې سوداگر او يا گمرکي کمیشن کاران د گمرکي ترخيص لپاره د افغانستان بانک په څانگو کې د نقدو پيسو د ورکړې د مجبوريت يا اړتيا څخه خلاص شي. الکترونيکي ورکړه به د گمرکي فيسونو د راغونډولو، د اداري فساد مخنيوي، د توکو د ترخيص د پروسې د چټکتيا او د نړۍ په کچه د پرمختللو گمرکي سيستمونو سره د افغانستان د نښلولو په برخه کې همکاري وکړي. د يادونې وړ ده چې گمرکي محصول او ماليات د افغانستان د اسلامي جمهوريت د عوايدو د بنسټيزو برخو څخه شميرل کيږي چې هر کال د يو ميليارډ ډالرو څخه زيات عوايد د نوموړو سرچينو څخه لاسته راځي.

دا نوې آسانتيا د بريښنايي ورکړې د يو بشپړ سيستم د منځ ته راتگ په لوري يو بل گام دي چې د وخت په تيرويدو سره به سوداگر د دې جوگه کړي چې په گمرک کې د خپل بانکي کريدټ کارت او ډيټ کارت او يانورو ورته ټکنالوژيو په وسيله خپل گمرکي محصول ورکړي. همدارنگه د افغانستان د گمرکونو لوی رياست يو داسي

پرمختللي سيستم ته پراختيا ورکړې ده چې سوداگر به د ميسجونو او يا بريښناييکونو د لارې د گمرکي محصول په اړوند معلومات ترلاسه کوي. □  
حميدالله فيضي

1. <http://www.afghanzariza.com>

2. <http://www.bartarinha.ir/fa/news/2017>

3. <https://da.azadiradio.com/a/24784759.html>

4. د افغانستان بانک، د ۱۳۹۵ کال، کلنی راپور، ص ۱۸.

هم تا مدت زمانی باقی خواهند ماند، اما با این تفاوت که نقش نمایندگی های بانکداری سنتی از عملیات به مشوره دهی مبدل خواهد شد که در آنصورت به کارمندان متخصص و متجرب ضرورت خواهد بود که این مأمول را بدوش کشند. موجودیت حداقل ۲۶۰۰۰ کمپیوتر هوشمند و تبلت تنها در بخش های بازاریابی و عملیاتی سایکریا بانک دال بر برقی ساختن سیستم های بانکی است که نه تنها به سرعت عمل در مرکز و شاخه های فرا مرکزی آن افزوده، بلکه عرضه خدمات معیاری با شفافیت را نیز در قبال داشته که به اعتبار بانک افزوده و بهره برداری از محصولات بانکی را نظر به تقاضای مشتریان حتی در دورترین نقاط میسر ساخته است.

آقای گورتازار بیشتر تصریح می نماید که در میان همه محصولات دیجیتلی سایکریا بانک تنها چیزی که نسبتاً برای کارمندان این بانک خسته کن تمام میشود، مسئله صورت حساب مالی است، زیرا تکنالوژی آنرا به بانکداری فردی مبدل ساخته و هر وقت و زمان که مشتریان بخواهند، آنرا درخواست میکنند که فراهم آوری و بدسترس قرار دادن آن نسبتاً سرگرم کننده

«

## ارتقای فناوری در سیستم های بانکی



گونزالو گورتازار

عرضه خدمات معیاری به مشتریان، تکنالوژی دیجیتالی را اتخاذ نموده است. این ابتکارات و نوآوری ها در بخش تکنالوژی باعث تغییرات در طرز ارتباط بانک با مشتریان شده و نیز در قسمت ارائه خدمات معیاری توسط بانکها نقش مهمی ایفا نموده است.

آقای گورتازار به ادامه سخنانش می افزاید که با وصف اینکه ما در عصر گذار از سیستم های سنتی بانکداری به سیستم های برقی قرار داریم، اما نمیتوانیم به معاملات فزیکلی حداقل در قید حیات خود نقطه پایان دهیم. او می گوید که هر دو سیستم برقی و سنتی بانکداری در کنار

تعدادی از رهبران صنعت بانکداری در سایکریا بانک اسپانیا، تصریح می کنند که ستراتیژی برقی سازی سیستم های بانکی به تجارب مشتریان شان افزوده، چشمه های جدید عایداتی را ایجاد و مهمتر از همه، آنها را در راستای مبارزه علیه فساد کمک می نماید.

گونزالو گورتازار رئیس اجرائیه سایکریا بانک اسپانیا به این باور است که معاملات فزیکلی با معاملات برقی در تضاد قرار ندارد. وی می گوید که برای ما منحیث یک اداره گسترده با بخش های متعدد و فعالیت های وسیع کار دشواری بود تا همه امور را بصورت منسجم در کنترل داشته باشیم، تا اینکه سیستم های برقی را اختیار نمودیم و این روند کار را برای ما سهلتر ساخته است.

امروزه سیستم های برقی بخصوص در عرصه بانکداری یکی از الزامات اساسی بشمار می رود. سایکریا بانک برای موثریت هر چه بیشتر عملیات داخلی و فراهم آوری سهولت های لازم برای

به کارمندان تمام می شود.

این در حال است که این رویکرد از جانب دیگر برای مشتریان بسیار موثر واقع شده، زیرا آنها به سادگی میتوانند در زمینه حقوق تقاعد، برنامه ریزی برای پس اندازهای خود و سایر مسایل دیگر با دریافت مشوره های لازم مشاورین این بانک، داخل اقدام شوند که نتیجه مطلوبی در پی خواهد داشت.

آقای گورتازار به ادامه سخنانش می افزاید که همه فعالیت های بانکی ما تکنالوژی محور است. سایکریا بانک اولین بانک است که طی مراحل معاملات را از کمپیوترهای شخصی، ماشین های اتومات صرافی و موبایل ها مستقیماً به دفتر مرکزی وصل نموده است. سرمایه گذاری های طویل المدت این بانک در تکنالوژی از قبیل بیگ دیتا (Big Data)، موبیلیتی (Mobility) و کمپیوترهای شخصی هوشمند در حال حاضر عملاً به منصفه اجرا گذاشته شده که نتایج کار آن نیز ثمربخش است.

### تجهیز بانک با سیستم هوش مصنوعی

سایکریا بانک اسپانیا در تازه ترین اقدامات خود مبنی بر کاربرد تکنالوژی جدید (هوش مصنوعی / Artificial

Intelligence) سرمایه گذاری هنگفتی انجام داده است. پیری نیبوت مسئول ارتباطات و معلومات این بانک می گوید، "با نصب این سیستم های هوشمند نحو برقراری ارتباطات مشتریان با بانک کاملاً تغییر خواهد کرد. او می گوید طی چند سال آینده مشتریان بطور بسیار عادی و با لسان محلی می توانند با سیستم داخل تماس شده و حل مشکل نمایند". آقای نیبوت در ادامه سخنانش گفت که از سال ۲۰۱۴ بدینسو سیستم واتسن را برای برقراری روابط با مشتریان بکار برده اند و شاید این اولین بار است که آنها موفق شده اند تا سیستم واتسن را به لسان اسپانوی آماده و به بهره برداری بسپارند که این عملکرد در ذات خود کاریست دشوار.

آقای نیبوت همچنان گفت که در سال ۲۰۱۶ ما قادر به ساخت اولین همکار مصنوعی خویش بودیم که آنرا ما در بخش اسعار پیاده نمودیم. اهداف ما برای سال ۲۰۱۷ از این بیشتر چالش برانگیز خواهد بود، زیرا در نظر است تا به تعداد آنها افزوده شود. در بخش تجارتي سایکریا بانک فعلاً روایات های عیار شده اند که مشتریان را در ساحات مختلف

بخصوص در جهت دریافت بهترین پیشنهادات تجارتي، انتقالات پولی از طریق آیفون و بالاخره برقراری معاملات پولی از طریق واتس آپ (Whatsapp) فی ما بین دو نفر کمک می کند.

### استفاده از تحلیل سیستماتیک

این سیستم بخشی دیگری از فرایند دیجیتل سازی سیستم های بانک سایکریا است که از سال ۲۰۱۴ بدینسو به منصفه اجرا گذاشته شده و هدف از نصب و راه اندازی این سیستم، دریافت معلومات در رابطه به مشتریان عنوان شده است.

ماریونا ویسنز، رئیس توسعه و نوآوری ستراتژیک سایکریا بانک می افزاید که این تکنالوژی زمینه خدمات معیاری برای مشتریان را فراهم ساخته که به تبع آن چشمه های عایداتی ازدیاد یافته و امنیت اجرای معاملات نیز تا حدی تضمین می شود.

استفاده از تحلیل سیستماتیک بانک را قادر می سازد تا مشتریان را از هر گوشه و کنار شناسایی نموده و با دریافت معلومات درباره هر یک از مشتریان، محصولات بانکی را به آنها فراهم ساخته و به نحوی جذب سیستم بانکی نمایند. حُسن این سیستم در آن است که ما می توانیم



سیستم های دیجیتلی بانک سایکریا میگوید که ما برای شناسایی برخورد های غیر معمول مشتریان که معمولاً دال بر سؤ استفاده ها و دریافت معاملات مشکوک می باشد، سافت ویر را طراحی نمودیم که در همکاری نزدیک با بخش های توسعه و تجارت بانک فعالیت می نمایند و در تلاش اند تا دامنه سؤ استفاده از معاملات برقی را برچیده یا حداقل در کاهش آن اقدام عملی نمایند. □

منبع: The Banker (Masterclass)

تأمل و حیاتی، زیرا تبادلہ معلومات از طریق شبکه انترنتی بدون در نظر داشت موارد ایمنی ناامن بوده و خطرناک ثابت شده می تواند. در زمینه، موضوعی که در قدم اول برای مصئونیت سیستم ها میتواند موثر واقع شود، توجه به زیرساخت های مخابراتی، زیربنای علمی و فنی است. شبکه های ارائه کننده خدمات مالی در هماهنگی کامل برنامه های خود با جانب مخابرات را در میان گذاشته و تدابیر لازم جلوگیری از سؤ استفاده سیستم های دیجیتلی را اتخاذ نمایند. سایکریا بانک اسپانیا نیز ضمن توجه به زیرساخت های فنی برای هماهنگی کامل معاملات با جانب ارائه کننده تکنالوژی، به برنامه های آگاهی دهی چه در سطح بانک برای همکاران و چه در سطح خارج بانک برای مشتریان را که شامل استفاده از تکنالوژی، چگونگی انتخاب رمز، شیوه های مناسب کارگیری از محصولات جدید ارائه شده از جانب بانک و بالاخره چگونگی برخورد مشتریان در صورت مفقود موبایل، تبلت یا کمپیوتر های شخصی میشود را در نظر گرفته و به امنیت سیستم های بانکی جدأ اهمیت میدهد.

کارلوس سول مسئول امنیت معلومات

تصمیم خود را بصورت آگاهانه در قبال مشتریان خود اتخاذ و عملی نمائیم.

این فناوری را در عرصه تنظیم نرخ، اجرای قروض و در بخش سپرده گذاری ها نیز می توانیم بکار ببریم. استفاده از این تکنالوژی در جهت فردی ساختن اجرای قروض می تواند هم به سود بانک و هم به سود مشتریان تمام شود. خانم ویسنز میگوید که استفاده از تکنالوژی تحلیل سیستماتیک ما را در امر جلوگیری از فساد نیز کمک می کند. زیرا این سیستم طوری عیار شده که نه تنها تقاضای مشتریان برای یک محصول را می گیرد، بلکه چگونگی برخورد مشتریان را نیز تحلیل می کند. با این حال، در صورتیکه مشتریان بگونه غیر عادی برخورد کنند، مسئله بدون معطلی به بررسی و تحلیل گرفته شده و تحت پیگرد قرار می گیرد.

**راهکار های جلوگیری از سؤ استفاده بانکداری الکترونیکی**

با توجه به اینکه استفاده از سیستم های جدید الکترونیکی در عرصه بانکداری بطور روز افزون به بهره برداری گذاشته میشود، ارائه راهکار های مناسب برای جلوگیری از سؤ استفاده آن از جانب افراد و اشخاص استفاده جو نیز امریست قابل

## په ۲۰۱۷ کال کې د هندي بانکونو وضعیت

فشار لاندې شتمنیو بار اوس د هندي بانکونو په تېره بیا د دولتي بانکونو د خالصه ارزښت څخه اوږي. "تخصیص شوي فنډونه دومره نه دي چې اړتیا پوره کړي، لکه څنګه چې د فشار لاندې پورونو او د تخصیص شوي فنډونو ترمنځ نږدې ۶۰۰۰ میلیارده هندي روپۍ توپیر شتون لري".

د پور ورکړې په وړاندې خنډونه د فشار لاندې پورونو پر ګټورتیا باندې فشار راوستی او د بانکونو د پور ورکړې توانايي یې محدوده کړې ده. په ۲۰۱۷ مالي کال کې د هند د بانکي سکتور پور

څخه په لوړه کچه کې قرار لري. د McKinsey نړیوال مشورتي کمپنۍ لخوا د هندي بانکونو په اړه د یو راپور له مخې، په بانکي سکتور کې تر فشار لاندې شتمنیو له ۲۰۱۳ کال څخه د ۲۰۱۶ کال تر پایه پورې هر کال نږدې ۲۵ سلنه زیات شوي چې ارزښت یې له ۱۰،۰۰۰ میلیارده هندي روپیو (۱۵۵

میلیارده ډالرو) څخه اوښتی دی. په سنگاپور کې د McKinsey کمپنۍ لوی شریک او د همدې کمپنۍ د Asia-Pacific Banking Practice عمومي مسئول جاویدپ سنګوپتا وايي "د

په تېرو څو کلونو کې د صعب الحصول شتمنیو تثبوت او د ستونزو حلول د هند په بانکي سکتور کې په یوه اصلي موضوع بدله شوې، دا په داسې حال کې ده چې د هند ریزرف بانک پر کورني پور ورکونکو باندې فشار راوستی څو د خپلو بدو پورونو بشپړ حدود رابنکاره کړي.

د هند بانکي سکتور لاهم د بدو پورونو له ناوړه وضعیت څخه کړیږي. تر فشار لاندې شتمنی چې صعب الحصول پورونه او ترڅنګ یې بیاځلي ترتیب شوي مخکې ورکړې رانغاړي، د بل هر وخت

واچاوه. د دې پروسې هدف دا دی چې بانکونه اړ کړي چې فشار لاندې شتمنی په سم وخت سره وپېژني او د دې ترڅنګ د فشار لاندې شتمنیو په اړه د نیمګړي راپور ورکولو څخه مخنیوی وکړي.

د هند د مرکزي بانک مرستیال ویرال اچریا په یوه غونډه کې وویل "که څه هم د بنسټیزو شتمنیو د حلولو لپاره چې بانکونو په پور ورکړي دي، ډېره لږه لاسته راوړنه شوې ده، د شتمنیو د کیفیت ارزونې نوبت دا ستونزه په لویه اندازه مطرح کړې او په دې اړه یې عامه بحثونه راپورته کړي دي". هغه وایی "د حلولو څو میکانیزمونه او کاري چوکاټونه د هند د مرکزي بانک لخوا بانکونو ته وړاندې شوي خو دا پروسه پرمخ ولاړه شي، خو د دې پروسې پرمختګ ډېر ټکنی دی".

ځینې طرحې د شتمنیو ستونزو د حلولو لپاره معرفي شوي چې د سټراټیژیک پور بیا جوړولو طرحه چې بانکونو ته اجازه ورکوي د صعب الحصول شتمنیو کنټرول او تسویه پرغاړه واخلي، او د دې ترڅنګ د فشار لاندې شتمنیو د دوامداره جوړښت طرحه چې بانکونو ته اجازه ورکوي خپل ناپایداره پورونه په پور ورکونکي کمپنی کې پر پانګې (اکویټي) باندې بدله کړي.

د EY India شریک او ملي رئیس

په ۲۰۱۷ مالي کال کې د هند عامه بانکونو د ناخالصه صعب الحصول شتمنیو نسبت (د ټولیزه مخکې ورکړو د سلنې په توګه د ناخالصه صعب الحصول شتمنیو ونډه) په اوسط ډول د ۹ سلنې او ۱۴ سلنې ترمنځ په بدلون کې دی. هغه بانکونه چې ورباندې د صعب الحصول شتمنیو بار زیات دی لکه IDBI بانک او د هند له پولې بهر بانکونه، راپور ورکوي چې د ناخالصه صعب الحصول شتمنیو نسبتونه د ۲۰ سلنې څخه زیات شوي دي. خصوصي بانکونو په اوسط توګه د خپل عامه سکتور سیالانو په پرتله ډېره ښه کړنه درلودلې ده. د بیلګې په توګه، د HDFC بانک ناخالصه صعب الحصول شتمنیو نسبت ۱۰.۵ سلنه دی چې د بانکي صنعت تر ټولو ټیټ نرخ ښکاره کوي.

د هند ریزرف بانک سخت شرایط وضع کوي

بد پورونه د هندي بانکونو لپاره په اوږده موده کې یوه مهمه اندیښنه پاتې شوې، خو د دې ستونزې حقیقي اندازه هغه وخت روښانه شوه چې مرکزي بانک او د بانکي صنعت قانون جوړونکی او د هند ریزرف بانک (RBI) د ۲۰۱۵ کال په دوهمه نیمايي کې د شتمنیو د کیفیت د ارزولو رسمي پروسه چې په خپل ډول کې یو بې ساری نوبت دی، په لاره

د ۲۰۱۰ کال راهیسې تر ټولو لږه وده موندلې ده. د یادې کمپنی راپور وایی چې د پور وده په ۲۰۱۷ مالي کال کې دریدلې ده او په وروستي ربعه کې د بانکونو د پور ورکړې دفترونه ۰.۱ سلنې پورې راکم شوي دي. د سهامی پورونو د دغې کموالي څخه مخکې په ۲۰۱۶ مالي کال کې خصوصي پانګونې هم راکمې شوي چې د ۲۰۱۷ کال په لومړي نیمايي کې ۷ سلنه لا زیات کموالی ښکاره کوي.

د S&P د درجه بندۍ نړیواله اداره چې د هند بانکي صنعت په یوه ناهیله کوونکي بڼه راکاږي، وایی چې د شتمنیو د لږ کیفیت او راکمیدونکي پانګې سره چې د هېواد د عامه سکتور بانکونه په دوامداره توګه زیانمنه کوي، پر بانکي سکتور باندې به فشار ژر راکم نه شي. د S&P کمپنی وړاندوینه کوي چې د ۲۰۱۷ مالي کال د لومړي نیمايي د ۱۲.۳ سلنې په پرتله به د ۲۰۱۸ کال مارچ میاشتې پورې د بانکي صنعت ټولیزه فشار لاندې شتمنی د ټولیزه شتمنیو د ۱۳ او ۱۵ سلنو ترمنځ پورې زیاته شي.

د دولت تر ملاتړ لاندې عامه بانکونه چې د هند د بانکي سکتور د شتمنیو نږدې ۷۰ سلنه ونډه راڅاږي، د بانکي صنعت د بدو پورونو ۸۰ سلنې څخه زیاته برخه جوړوي.

ابیزر دیوانجی وایي "زیاتره دغه طرحې ډېر تجویزي دي او تطبیق یې ستونزمن دی". هغه وایي چې تر ټولو هیله مند کوونکی پرمختګ د ۲۰۱۶ کال د دیوالی قانون سره رامنځ ته شوی چې په ترڅ کې یې د کمپنی قانون ملي محکمې (NCLT) ته صلاحیت ورکړل شوی چې د سهامی شرکتونو د افلاس او دیوالی پېښو په اړه حکمیت یا داوري وکړي.

نوموړی وایي "دا کار باید د فشار لاندې شتمنیو د وخت پورې تړلي حل او فصل څخه ډاډ ترلاسه کړي". د دیوالی د نوي قانون تر چتر لاندې د ICICI بانک د لومړي ځل لپاره په دسمبر میاشت کې د اوسپني تولیدوونکي کمپنی په وړاندې چې ۹.۵۵ میلیارده هندي روپۍ پوروړی دی، د دیوالی قضیه ثبت کړې ده.

د افلاس قانون پیاوړی کېدل د هند تر ټولو لوی بانک، State Bank of India د عمومي رئیس سره اړوندتی بهاتجریا د شتمنیو اړوندو ستونزو د هوارولو په پروسې کې د افلاس قانون او د NCLT محکمې ته د لادرکه شویو برخو په توګه اشاره کوي. نوموړې زیاتوي چې دا ګام او د دولت وروستی فرمان چې د هند ریزرف بانک ته واک ورکوي چې نیغ په نیغه د بانکونو په چارو کې مداخله وکړي خو د فشار

لاندې پورونو د ستونزو د حل څخه ډاډ ترلاسه کړي، د صعب الحصول شتمنی مسئلې باندې ډېره مثبت اغېزه پرېږدي.

د خصوصي سکتور پور ورکوونکی Yes Bank عمومي او عامل رئیس رانا کپور وایي "د ۲۰۱۶ مالي کال کې د هند د ریزرف بانک د شتمنی کیفیت ارزونې او د بانکي چارو د تنظیم قانون کې وروستي تعديلات سره چې ریزرف بانک ته دا توانايي وربخښي چې د صعب الحصول شتمنیو د حلولو پروسه ګړندی کړي، اوس د شتمنیو د کیفیت په اړه اندېښنه له تثبیت څخه حلولو حالت ته اوښتې ده. تمه کېږي چې د افلاس او دیوالی یو ښه ترتیب شوی کاري چوکاټ به د حل او فصل پروسې د چټکتیا لپاره لاره هواره کړي".

په دې اړه د خصوصي سکتور پور ورکوونکی Axis Bank د کوچني بانکدارۍ عامل رئیس راجیف اناند وایي "په تېرو دوو کلونو کې تمرکز د صعب الحصول پورونو پر تثبیتولو باندې وو او له همدې امله د صعب الحصول شتمنیو شمېرې خورا لوړ شوي دي. اوس تمرکز پر حل او فصل باندې اوښتی دی. د هند د حکومت او ریزرف بانک په ګډون سره زه هیله مند یم چې مونږ به د حل او فصل حالت ته واوړو". نوموړی باور لري چې د شتمنیو اړوندو ستونزو د هوارولو

پرمختګ به په راتلونکو ۱۲ تر ۱۸ میاشتو کې راڅرګند شي.

د پانګې راټولولو بهیر پیاوړی کول د پانګې راټولول یا جوړول به د هندي بانکونو لپاره یوه بله مهمه ننگونه وي. بانکونه پانګې ته اړتیا لري خو خپل مقرراتي اړتیاوې بشپړې کړي او د دې ترڅنګ په هغو پورونو کې چې تر فشار لاندې پروژو ته ورکړل شوي او زیات دوام موندلی نه شي، د پام وړ کمښتونه وضع کړي. دا کمښتونه (د پور کسر کول) به بانکونه د دې جوګه وګرځوي چې د نا ترلاسه شویو پورونو یوه مشخصه برخه د راتلونکي احتیاطي اقداماتو پرته قرباني کړي.

داسې اټکل شوې چې د بازل ۳ د معیارونو سره سم به د هند د عامه سکتور بانکونه تر ۲۰۱۹ کاله پورې نږدې ۱۸۰۰ میلیارده روپۍ ته د اکویټي پانګې په توګه اړتیا ولري. حکومت د ۲۰۰۹ او ۲۰۱۶ کلونو ترمنځ ۹۳۰ میلیارده هندي روپۍ وارد کړي او اعلان یې کړی چې تر ۲۰۱۹ کاله پورې به نور ۷۵۰ میلیارده هندي روپۍ اضافه کړي. له کومه چې حکومت د لازياتې پانګې د برابرولو په برخه کې داخلي محدودیتونه لري، د عامه سکتور بانکونه باید د بیلابیلو لارو چارو په لټه ووځي خو خپل د پام وړ پانګې کمښتونه پوره کړي.

لپاره بله مهمه ننگونه هغه اخلاص او ګډوډي ده چې د هند د لویو بانکونو د بی اعتباره کېدو (Demonetization) له امله رامنځ ته شوي ده.

د ۲۰۱۶ کال د نوامبر میاشتې په ۸ نېټه د هند حکومت یو ناڅاپه د ۵۰۰ او ۱۰۰۰ هندي روپۍ بانکونو ته له چلند څخه بهر کړل چې دا کار یې ظاهراً د تورو پیسو څخه د خلاصون او د جعلی بانکونو د له منځه وړلو لپاره ترسره کړ. په داسې حال کې چې دغو دوو بانکونو د هېواد د عمدتاً نغدي اقتصاد له ۸۶ سلنې څخه زیاته برخه جوړوله، مشتریان یې اړ کړل چې د بانکونو په مخه کې اوږده کتارونه جوړ کړي څو زاړه بانکونه په امانت کېږدي او نوي بانکونه راوباسي. ښاغلی پریک وایي چې که څه هم له یوې خوا وضعیت د ۲۰۱۷ مالي کال تر څلورمې ربعې پورې عادي شوی، خو د لویو بانکونو د بی اعتباره کېدو (د ۵۰۰ او ۱۰۰۰ هندي بانکونو بی چلنده کېدل) فرمان سره د بانکونو تمرکز د بانکونو د بندیز په موده کې د پور د بیرته ترلاسه کولو عملیاتو څخه منحرف شو.

ادامه لري

سرچینه: The Banker July 2017

لاندې راوستي چې د چټکه اصلاحي اقدام په نوم یادېږي. دا کار د پور ورکړې او عملیاتي فعالیتونه محدودوي او په همدې حال کې بانکونه بیرته سالمه حالت ته راګرځوي. دا درې بانکونه لوړ خالصه صعب الحصول شتمنی او د شتمنیو څخه ترلاسه شوي منفي ګټه لري چې د هند د ریزرف بانک لخوا د خطر لپاره ټاکل شوي حد څخه سرغړونه کړې ده.

په تېرو میاشتو کې د عامه سکتور نږدې ۱۰ بانکونو چې د IDBI Bank، Indian Bank، د پنجاب نیشنل بانک، د هند د پولې بهر بانک، Bank of India او Union Bank of India شامل دي، هم په لوړه سطحه کې لوی تشکیلاتي بدلونونه راوستي دي. له یوې خوا ځینو بانکونو بدلون ته ډېره اړتیا درلوده لکه IDBI بانک، له بلې خوا په کار وه چې دا فعالیتونه په لویه کچه ترسره شي ځکه چې دغو بانکونو د صعب الحصول شتمنی مسئلې د حلولو توانایي نه درلوده.

پر بانکونو د ۵۰۰ او ۱۰۰۰ هندي روپۍ د بانکونو د بی اعتباره کېدو اغېزه د اشوین پریک مشورتي خدمتونو عامل همکار اشوین پریک وایي چې د تشکیلاتي او اصولي مسایلو سربېره په ۲۰۱۷ مالي کال کې د هندي بانکونو

په پېژندل شویو انتخابونو (لارو چارو) کې د غیر اصلي شتمنیو پلورل او د اکویټي د خصوصي فعالانو یا د ازاد بازار له لارې د پانګې راټولول شامل دي، په داسې حال کې چې د کمزوره بانکونو لپاره استحکام د ډېر بحث وړ موضوع ده. رینی توماس چې د McKinsey د هند څانګې د مالي خدمتونو مشري په غاړه لري وایي "نړیوالې تجربې ښکاره کړې چې د صعب الحصول شتمنی د حل او تصفیې په پروسه کې د سکتور پیاوړتیا او استحکام اړین دي او مونږ تمه لرو چې همدا بهیر په هند کې وینو".

په تېر کال کې د هند د دولتي بانک (State Bank of India) پنځه فرعي بانکونه د اصلي بانک سره یوځای شوي او تمه کېږي چې لاسیات استحکام رامنځ ته شي. ښاغلی توماس اشاره کوي چې استحکام او پیاوړتیا باید د سالمه بانکونو ترمنځ راپېښه شي ځکه چې دواړه د پانګې او وړتیا درلودل اړین دي. نوموړی زیاتوي چې د څارنې او د خطر مدیریت ښه کول هم اړین دي.

د هند د کمزوره بانکونو په تړاو د هند ریزرف بانک هوډ لري چې مالي دسپلین کې ښه والی راولي. دغه قانون جوړوونکی بانک درې کمزوره عامه بانکونه لکه IDBI Bank، UCO Bank، Dena Bank د قانوني څارنې

# د افغانستان بانک لومړي مرستیال د افغانستان بانک

## د کریکیت ټیم له لوبغاړو سره وکتل



د افغانستان بانک اصلی دندې د افغانستان د پولي سياست طرح او اجرا کول، د بهرنیو اسعارو د ارزی سياست او ترتیباتو طرح کول، د بهرنیو اسعارو د رسمی زېرمو ساتنه، د افغانستان د کاغذی پیسو او فلزی مسکوکات چاپول، ضربول او خپرول د دولت بانک لرونکي (بانکدار) او نور دندې دی.

د کریکیت لوبې به وده وکړي، نوي لوبغاړي به د سیالیو پرمهال وځلیري او همدا ډول کارکوونکي به په ورین تندي به د افغانستان بانک کې خپلې کړنې ترسره کړي.

دیادولو وړ ده چې د افغانستان بانک د کریکیت ټیم پوره شپږ میاشتي مخکې د افغانستان بانک د لومړي مرستیال واحدالله نوشیر په نوبت رامنځته شو چې تردې مهاله یې له بېلابیلو ټیمونو سره د افغانی د دودولو په موخه ۹ سیالی ترسره کړي چې څلور یې گټلي او ۵ نورې یې بایللې دي. اوس د افغانستان بانک د کریکیت ټیم په پام کې لري چې په راتلونکې کې د مالیې وزارت سرپرته د نورو دولتي او خصوصي ادارو سره د کریکیت سیالی ترسره کړي. □

افغانستان بانک د کریکیت ټیم د لوبغاړو د هڅونې په موخه د کریکیت لوبغاړو سره وکتل او هغوی یې وهڅول چې خپل تمرینونه کړندي کړي، څو په راتلونکو سیالیو کې وځلیري.

بناغلي نوشیر، د افغانستان بانک د کریکیت ټیم پرمختگ ته په کتو وویل چې د افغانستان بانک مشرتابه پلاوي موخه د افغانی د لا ترویج ترڅنگ د کارکوونکو د روغتیا خونديتوب دی او هڅه کوي چې د بېلابیلو برخو کې ورزشی ټیمونه ایجاد او پیاوړی شي، ترڅو له بېلابېلو دولتي او خصوصي ټیمونو سره د افغانی ترویج تر عنوان لاندې سیالی ترسره کړي، څو د افغانستان بانک نوم هم ځلانده وي.

بناغلي نوشیر زیاته کړه که په منظم ډول سیالی او د لوبغاړو تمرینونه دوام ومومي،

د افغانستان بانک د خپلو اصلي دندو ترڅنگ د سپورټ په برخه کې هم فعالیتونه لري چې د فوټبال او کریکټ د لوبډلو جوړیدل یې سترې بیلگې گڼل کیري.

د افغانستان بانک مشر تابه پلاوي کله نا کله د فوټبال او کریکټ له لوبډلو سره ناستي کوي او د هغوي د هڅونې ترڅنگ د ورزش او سلامتیا په موخه ورسره د افغانی د دودولو په برخه کې چې زمونږ ملي مسئولیت هم دی، ځینې پروگرامونه همغږي کوي، څو د ورزشي پروگرامونو او دوستانه سیالیو د جوړیدو له لارې د افغانی د دودولو په برخه کې خپله ونډه ترسره کړي.

د دې لیدو کاتو په درشل کې د لړم په ۱۴ مه یې د افغانستان بانک لومړي مرستیال بناغلي واحدالله نوشیر د

## د افغانستان بانک د کار کوونکو د ګمارنې په برخه کې په روڼوالي او شفافیت باندې ټینګار کوي

کابل، د ۱۳۹۶ کال، د لړم ۱۷مه - د افغانستان بانک د پولي سیاست آمریت تشو بستونو ته د کار کوونکو د ګمارنې لپاره د روابطو پرځای روڼوالي او ضوابطو ته د لومړتوب ورکولو په موخه له ۷۰ تنو ګډون والو څخه تحریري آزموینه واخیستل شوه. په دې آزموینه کې د افغانستان بانک له دننه او بهر څخه ښځینه او نارینه کسانو ګډون کړی وو.

د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي واحدالله نوشیر د ګمارنې د آزمویني له پروګرام څخه د لیدنې په ترڅ کې وویل چې د افغانستان بانک موخه د روابطو پرځای ضوابطو ته لومړتوب ورکول، روڼوالی او د تشکیلاتي جوړښت د ښه تنظیم لپاره د استعداد لرونکو او په لوړو زده کړو د سمبال وګړو په دندو ګمارل دي.

ښاغلي نوشیر زیاته کړه چې د افغانستان بانک مشرتابه پلاوی هڅه کوي چې په د افغانستان بانک کې وړ او ځواکمن مدیریت رامنځته کړي، په همدې بنسټ د مسلکي کدرونو د موندلو په موخه د هېواد ښځینه او نارینه ځوانانو ترمنځ د آزمویني سیالی په لاره اچوي چې روانه آزموینه یې ښه بیلګه ده.

د یادونې وړه ده، د دې آزمویني اعلان د ټولنیزو شبکو او د افغانستان بانک د رسمي سایټ له لارې ۱۵ ورځې مخکې اعلان شوی وو چې اوسمهال یې تحریري آزموینه ترسره شوه. په د افغانستان بانک کې د دندې د ترلاسه کولو لپاره لومړی تحریري آزموینه اخیستل کيږي، بیا بریالي کاندیدان د مرکې یا تقریري آزمویني لپاره را غوښتل کيږي او د بریالیتوب په صورت کې، پرته له ځنډ څخه په اړوندو آمریتونو کې په دنده ګمارل کيږي. □

## د افغانستان بانک، د کار کوونکو د لوړو زده کړو سمبالتیا لپاره خپلې هڅې جاري ساتلي

کابل، د ۱۳۹۶ کال، د لړم د میاشتې ۷ او ۸ مه د افغانستان بانک، د بشري سرچینو لوی آمریت د کار کوونکو د ظرفیت د لوړولو په موخه له نړیوال بانک څخه مالي مرستې ترلاسه کړې، خو د افغانستان بانک کارمندان د لسانس او ماسترۍ په کچې په زده کړو سمبال شي.

د افغانستان بانک د بشري سرچینو لوی آمریت د یوه ښوونیز ورکشاپ په ترڅ کې د کار کوونکو د وړتیاوو د لوړولو او په لوړو زده کړو دهغوی د سمبالتیا په موخه د لړم د میاشتې په اومه او اتمه د لسانس او ماسترۍ لپاره لومړني معلومات او فورمونه وویشل، خو د افغانستان بانک ټول کار کوونکي د لیوالتیا له مخې د کابل پوهنتون په ګډون په نورو معتبرو خصوصي پوهنتونونو کې د لسانس او ماسترۍ زده کړې ترلاسه کړي.

د معلوماتي ورکشاپ موخه هم په د افغانستان بانک کې د وړ او ځواکمن مدیریت رامنځته کول، د مسلکي کدرونو جذبول او همدا ډول په افغانستان کې د مالي سکتور د ودې او روڼوالي په برخه کې د ظرفیتونو لوړول دی.

د افغانستان بانک د کار کوونکو د ظرفیت د لوړوالي پروګرام د نړیوال بانک له خوا تمویل کيږي، مخکې تردې هم د افغانستان بانک له خپلې بودیجې څخه د ظرفیتونو د لوړولو پروګرامونه لرل چې د افغانستان بانک ډیری کار کوونکو د لسانس او ماسترۍ په کچه ترې ګټه اخیستې او اوس هم دوام لري.

د یادونې وړه ده، چې په دې پروګرام کې د لسانس او ماسترۍ لپاره د افغانستان بانک هغه کار کوونکي منل کيږي چې په د افغانستان بانک کې یو کال دنده ترسره کړي وي او ژمنه وکړي چې لسانس دورې وروسته به د شپږو کلونو لپاره او د ماسترۍ وروسته به د څلورو کلونو لپاره له د افغانستان بانک سره پاتې کيږي او هغه کسان چې د زده کړو پرمهال د افغانستان بانک څخه واټن واخلي اړ دي چې پرې شوې پانګه بېرته د افغانستان بانک ته وسپاري. □

ولسمشر غني: وارداتي بیلانس انډول ته باید پاملرنه زیاته شي

ولسمشر جلال‌تاب محمد اشرف غني د یوې غونډې په ترڅ کې وویل چې افغانستان هر کال د دوه میلیارده ډالرو په ارزښت غذايي مواد او د یو میلیارد ډالر په ارزښت ساختماني مواد له بهرنیو هېوادونو څخه افغانستان ته واردوي.

ولسمشر خصوصي سکتور ته په خطاب کې وویل "صنعتي پارکونه غواړئ درکوو یې، ۲۵ فیصده ترجیح مو قراردادونو کې تاسې ته درکړې، خو خپل کورني تولیدات لوړ کړئ، نور بیروکراسي ستاسې مخه نشي نیولی، زموږ ټول ښارونه په وارداتو ولاړ دي، هګۍ واردوي چې شپيته ورځې پرې وتي دي، آیا مونږ د چرګانو هګۍ نشو تولیدولی." ولسمشر محترم محمد اشرف غني وایي په راتلونکو درېو کلونو کې به په ولسي تړون پروګرام ۷۵۰ میلیونه امریکایي ډالر ولګول شي او دا پروګرام د دولت یو له مهمو ابتکاراتو څخه دی.

ولسمشر محترم محمد اشرف غني چې په ارګ کې په ښاري څلورم ملي کنفرانس کې ویناء کوله وویل چې د میثاق شهنودي پروګرام به د ښار او کلي ترمنځ واټن له منځه یوسي، کلیوال تولیدات به ښار کې پلورل کیږي او له دغه پروګرام نه به ښار میشت او کلیوال ګډه ګټه پورته کوي. د افغانستان ولسمشر پدې کنفرانس کې وویل چې پنځلس ورځې وروسته به ازبکستان ته په سفر لاړ شي او هلته به ۱۴ موافقتنامې له ازبکستان سره لاسلیک کړي.

سرچینه: امریکا غیر راډیو

موافقت‌نامه راه لاجورد در ترکمنستان امضاء شد

موافقت‌نامه راه لاجورد در حاشیه هفتمین نشست منطقه ای ریکا، میان افغانستان، ترکیه، ترکمنستان، آذربایجان و گرجستان در عشق آباد پایتخت ترکمنستان به امضاء رسید.

براساس اعلامیه دفتر اطلاع رسانی وزارت خارجه افغانستان، راه لاجورد از کشورهای ترکمنستان، آذربایجان و گرجستان عبور کرده و به دریای سیاه می رسد و بعد با گذشتن از ترکیه، افغانستان را به آب های آزاد وصل خواهد کرد.

صلاح الدین ربانی، سرپرست وزارت امور خارجه افغانستان در این نشست گفت که همکاری میان کشورهای منطقه برای رشد ثبات، سودمند خواهد بود. ربانی در ادامه همچنین افزود: "نشست هفتم همکاری اقتصادی منطقه ای در حالی برگزار می شود که کشورهای منطقه نیازمند امنیت و اقتصاد پایدار هستند. گرد آمدن ما در این جا می تواند برای رسیدن به این هدف و حل مشکلات در این بخش منجر شود." هدف اساسی امضای موافقت‌نامه راه لاجورد تقویت ارتباطات بین کشورهای عضو از طریق ایجاد یک سیستم منسجم ترانزیتی و ترانسپورت بین آنها می باشد.

طبق گزارش وزارت خارجه افغانستان، هدف اساسی امضای موافقت‌نامه راه لاجورد تقویت ارتباطات بین کشورهای عضو از طریق ایجاد یک سیستم منسجم ترانزیتی و ترانسپورت بین آنها

«



می باشد. اجرای مؤثر این موافقت‌نامه زمینه را برای ساده سازی طبق زیرساخت‌های ترانسپورتي، هماهنگ سازی روند کاری گمرکات، افزایش تجارت، ایجاد کار و گسترش روابط اقتصادی میان شهروندان کشورهایی که از این دهلیز ترانزیتی مستفید می شوند، مساعد خواهد ساخت.

این دهلیز از بنادر تورغندی و آقینه افغانستان آغاز و به بندر ترکمن‌باشی ترکمنستان وصل می‌گردد. اموال تجارتي افغانستان بعد از عبور از بحیره خزر به بندر باکوی کشور آذربایجان و از آنجا به بنادر بوتی و باتومی کشور گرجستان و بندر قارس کشور ترکیه و سپس توسط کشتی‌ها به بنادر اروپایی و بالکان بارگیری خواهد شد.

منبع: استانبول/ خبرگزاری آنا تولى

د چابهار له لارې د هند د غنمو لومړۍ جوپه افغانستان ته ورسیده د غنمو دغه جوپه د اکتوبر په ۲۹ مه له هند څخه د افغانستان په لور خوځیدلې وه. له هندوستان څخه د چابهار بندر له لارې د ۱۵ زره ټن غنمو لومړۍ جوپه، چې د روان کال د اکتوبر په ۲۹ د افغانستان په لور راخوځیدلې وه، چې د لړم په ۲۰ مه د هېواد لويديځ ولايت نيمروز ته ورسیده.

له چابهار بندر څخه د نيمروز پولې ته د هندوستان د غنمو مرستې د لومړۍ جوپې د رارسېدو په مناسبت د شنبې په ورځ (نومبر ۱۱) په نيمروز ولايت کې ځانگړي مراسم نيول شوي وو، چې په کې د افغان دولت د کابينې يو شمير غړو، سيمه‌ييزو چارواکو او د هند او ايران سفيرانو گډون درلود.

د افغانستان د کرنې، مالدارۍ او اوبو لگولو سرپرست وزير نصيراحمد ډراني په دغو مراسمو کې وويل "افغانستان دغو همکاريو ته په نیک نظر ويني او تمه لري، چې ملگري هېوادونه په لا زياتو همکاريو سره د سيمې په کچه د تلپاتې پراختيا لپاره نوی بنسټ کيږدي".

بناغلي ډراني زياته کړه، له هند څخه افغانستان ته د چابهار بندر لارې د غنمو په رارسيدلو سره، د سيمې د هېوادونو ترمنځ د اړيکو نوی باب پرانيستل شوی او افغانان وياړي، چې هېواد يې نور يوې پولې پورې تړلی نه دی، بلکې د سوداگرۍ او ترانزيت لپاره زياتې لارې په واک کې لري.

هغه د چابهار بندر د افغانستان، هندوستان او ايران ترمنځ د همکاريو يو مهم فرصت وباله، چې پر وينا يې په سيمه کې به د پرمختگ او د سوداگرۍ د پراختيا لامل شي.

ټاکل شوې چې هندوستان له افغانستان سره د ۱.۱ ميليون ټن غنمو مرسته وکړي، چې له دې شميرې څخه يې تر اوسه ۷۰۰ زره ټنه غنم افغانستان ته ورکړي دي.

په کابل کې د هندوستان سفير من پريت هورا وويل، چې د ۲۰۱۸ کال تر فبروري پورې به له هند څخه ۱۱۰ زره ټنه نور غنم هم د چابهار بندر له لارې افغانستان ته ورسيري. □

سرچينه: <https://www.pashtovoa.com>



# طلای سرخ جایگزین زهر سیاه



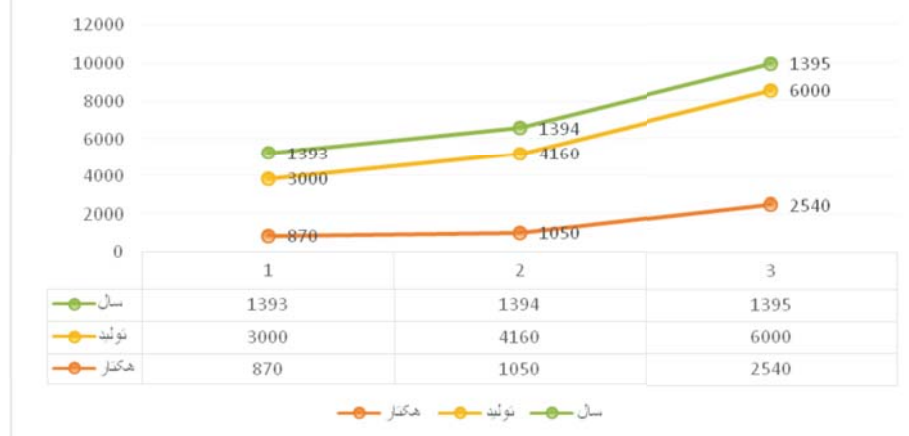
عبدالناصر قریشی  
اقتصاددان زون غرب د افغانستان بانک

سالجاری از پیاز زعفران به دیگر مناطق افغانستان صادر کرده است. چهارمین کنفرانس ملی زعفران و نباتات در سطح علمی و اکادمیک از سوی وزارت های زراعت، مبارزه علیه مواد مخدر و امور زنان افغانستان با کمک مالی و حمایت مؤسسه یوان او دی سی در ولایت هرات برگزار شد. در این

افغانی در بازارهای داخلی به فروش رسیده است. به باور دهاقین هرات، زعفران آنان از لحاظ کیفیت در جهان رقیب نداشته، اما نوسان قیمت در بازار هرات به یکی از نگرانی های آنان تبدیل شده است، زیرا آنان هر کیلو زعفران را به قیمت های متفاوت به فروش رسانیده اند. به گفته مسئولان ریاست زراعت هرات زمین تحت پوشش تولید زعفران طی سال ۱۳۹۵ به ۲۵۴۰ هکتار رسیده است. طی سال جاری ۱۰۰۰ هکتار زیر کشت جدید رفته است و تولید خالص این گیاه به ۶ تن رسیده است و در مقایسه با سال ۱۳۹۴، ۳۰ فیصد افزایش را نشان میدهد. ناگفته نباید گذاشت که انتقال پیاز این نبات از ایران به افغانستان قاچاق پنداشته میشود، اما خوشبختانه هرات از لحاظ تولید پیاز زعفران خود کفا شده است و در

زعفران که از آن بنام طلای سرخ یاد می شود، به عنوان کشت جایگزین کوکنار در هرات شناخته شده است. طی سال های اخیر شماری زیادی از دهاقین به کشت این گیاه رو آورده و با صدور محصول شان به دیگر کشورها، بازار بهتری نسبت به کشت کوکنار را تجربه کرده اند. مسئولان ریاست زراعت هرات می گویند که کشت زعفران در جریان چند سال اخیر در این ولایت رشد خوبی داشته است. بطور مثال میتوان گفت که درآمد دهاقین تنها در ولسوالی پشتون زرغون ولایت هرات از بابت فروش محصول زعفران بیش از ۳۰ میلیون افغانی بوده و تا اکنون هیچ نوع محصولی این گونه درآمد خوبی نداشته است. طبق معلومات آنها این ارقام تنها از برداشت محصول ۳۵۰ جریب اراضی تحت کشت بدست آمده است که به قیمت های متفاوت تا حدود ۱۰۰ هزار

## افزایش تولیدات زعفران



مشکل عمده‌ای که هرات در طی چند دهه اخیر در بخش زراعت و سایر عرصه‌ها با آن مواجه بوده، اینست که مسئولان مربوطه برای جلب توجه و افزایش اعتماد خویش در بین مردم، همیشه از طرح پلان‌های کاری حرف زده؛ اما هیچگاه به تطبیق درست طرح‌ها و برنامه‌های خویش نپرداخته‌اند. کارشناسان امور بر این باور اند که عدم تطبیق این پلان‌ها، نشاندهنده آنست که مقام‌های مسئول با وجود امکانات دست‌داشته و جذب کمک‌ها برای تطبیق پلان‌های خویش، اقدام‌های عملی از خود نشان نداده‌اند و تعدادی از طرح‌ها و برنامه‌ها روی کاغذ باقی مانده‌اند.

تجربه کشت زعفران در هرات؛ نمونه‌ی خوبی از حرکت‌های صرفاً خود جوش و مردمی به شمار می‌رود. زمین‌داران و دهاقین هرات، در کشت زعفران به عنوان بدیل کوکنار، به موفقیت خوبی دست یافته‌اند و تجربه کم آنان در این زمینه، گویا فایده بیشتر آنان می‌باشد. فعلاً در روش کشت سنتی زعفران، از هر جریب زمین از ۱ الی ۳ کیلو گرام زعفران برداشت می‌شود که هر کیلوی آن از ۸۰ تا ۱۰۰ هزار افغانی خرید و فروش می‌شود. دهقانان به این نظر اند که زعفران افغانستان در منطقه بدیل ندارد، زیرا از کیفیت خاصی بر خوردار بوده و در بازارهای جهان، جایگاه خاصی را از آن خود نموده است. □

استادان فاکولته زراعت ولایت هرات با اشاره به کیفیت و مساعد بودن خاک هرات برای کشت گیاه زعفران خواهان حمایت بیشتر مسئولان دولت افغانستان در حمایت از این گیاه هستند. آنان می‌گویند بسته‌بندی تقلبی زعفران افغانستان در کشورهای همسایه یکی دیگر از چالش‌هایی است که مانع معرفی آن در بازار جهانی می‌شود.

گفته می‌شود که احتمالاً عواید زعفران تا چند سال دیگر به ۳ صد میلیون دالر برسد. عده‌ای از کارشناسان به این باور اند که ریاست زراعت هرات، در ماه‌های اخیر تلاش‌های بیشتری در جهت بهبود و پیشرفت سیستم زراعتی در این شهر انجام داده، که تا اندازه‌ای امیدوار کننده به نظر می‌رسد. هرات، اساساً یک شهر زراعتی بوده و احیای زیربنای زراعتی، می‌تواند در رشد اقتصادی کشور سهم ارزنده‌ای ایفاء کند؛ اما این همه، وابسته به کار صادقانه از طرف ارگان‌های ذیربط دولتی و غیردولتی می‌باشد که در این راستا به سرمایه‌گذاری می‌پردازند.

کنفرانس نماینده‌گان و متخصصین امور زراعت از کشورهای منطقه شامل ایران، هندوستان، پاکستان، ازبکستان و تاجکستان همراه با شماری از استادان فاکولته‌های زراعت مؤسسات تحصیلات عالی مختلف افغانستان و برخی روسای ادارات دولتی از ۱۷ ولایت کشور اشتراک نموده و روی افزایش کشت و تولید زعفران در افغانستان تبادل نظر کردند.

این کنفرانس به هدف گسترش کشت، افزایش تولید، بهبود، پروسس و بازاریابی جهانی برای فروش بیشتر زعفران و دیگر نباتات طبی افغانستان انجام شد. هدف دیگر از برگزاری این کنفرانس، تشویق دهاقین برای کشت زعفران و دست کشیدن از کشت مواد مخدر عنوان شده است. مسئولان وزارت مبارزه با مواد مخدر در این کنفرانس تلاش کردند تا گیاه زعفران را به عنوان گیاه پر درآمد و جایگزین برای کشت کوکنار معرفی کنند.

با این حال، شماری از زعفران‌کاران و



## د پیسو تاریخي بهیر ته ځغلنده کتنه



عبداللله بیدار

د ټولو ناظر ادارې آپدیت سوپر وایزر

معاملو په پرتله اسانه کړې.

دغه فلزات د خپل کیمیاوي خواصو پر اساس د خلکو د خوښې وړ وگرځیدل او

زر) څخه د تبادلې د وسیلې په توګه کار واخیستل شي او په ځینو ټولنو کې لکه افریقا او د بحرالکاهل جزیرې کې صدف د تبادلې وسیلې په توګه کاریدل او تر وروستیو سلو کلونو یې هم دوام درلود، خو د پوهې او پرمختګ له امله بېلابېل توکي په راکړو او ورکړو کې کاریدل، (سره او سپین زر) د پېر او پلور لپاره بڼې وسیلې وټاکل شوې چې د راکړې او ورکړې معاملي یې د بارتر

داروښانه ده چې په تیرو وختونو کې پیسو د نن ورځې په بڼه شتون نه درلود، هغه مهال بېلابېل توکي کاریدل څو انساني اړتیاوې بشپړې کړي، خو د وخت په تېرېدو سره په لومړیو کې فلزي مسکوکات او بیا بانګونو پونه رامنځته شول چې د بارتر (توکو ادلون بدلون) معاملي ځای یې خپل کړ.

د راکړې او ورکړې د پرمختګ له امله اړتیا وه چې د فلزاتو (سره زر او سپین

چې په مرسته یې کالي پریدل کیري.

د پیسو اساسي دندې:

پیسې که کاغذی وي، که سره او سپین زر وي، سکه وي یا بل هر شی وي

اصلي دندې یې دري دي.

- د تبادلې وسیله
- د محاسبې واحد
- د ارزښت ساتنه

د پیسو د رامنځته کیدو مراحل

انسانانو له لومړیو څخه په خپلو منځو کې اړیکې درلودلې او د اړتیا وړ توکي یې په خپلو منځو کې تبادلې کول چې هغې تبادلې جنسي بڼه درلوده. د وخت په تېرېدو سره په راکړه او ورکړه کې بدلونونه راغلل چې دا بدلونونو په لاندې برخو ویشل شوي دي.

۱: د بارتريستم څخه د جنسي پیسو رامنځته کیدل؛

۲: د جنسي پیسو بدلېدل په فلزي پیسو؛

۳: د کاغذي پیسو رامنځته کیدل؛

۴: د اعتباري پیسو رامنځته کیدل؛

۵: د پلاستيکي پیسو رامنځته کیدل؛

۱: د جنسي پیسو رامنځته کیدل: کله

چې د انسانانو شمیر مخ په ډیریدو شو

قبيلي، کلي او قومونه رامنځته شول

خلک په بېلابېلو کړنو بوخت شول، د

«

اساس پیسې هغه متاع (شی) دی چې د

توکو تبادلې له منځه وړي، ځیني وروستي

عالمان پیسې هغه متاع گڼي چې د هغه

لرونکي ته قدرت ورکوي تر څو ځان د

راکړې او ورکړې پرمهال ځواکمن

احساس کړي او په پېر او پلور کې

آزادي ولري. ځیني نور بیا (د پیسو د

پیژندنې اسانه لاره) د هغه دندو پراساس

ټاکلې ده او د پیسو تعریف یې د پیسو

دندو پورې اړوند گڼل دی. هر شی چې

وکولای شي د (تبادلې، زیرمي، حسابي

واحد ارزښت او د پور د ادا کولو

وسیلې) دنده ترسره کړي، پیسې گڼل

کیري.

ماکس ویر (Max Weber)، پیسې د

یو تبادلوي څیز په توگه پیژني او عقیده

لري، چې دغه څیز په ساتلو کې هم د

اقتصاد بېلابېلو مرکزونو په واسطه د تبا

دلي د وسیلې په حیث ومنل شي.

د مارشال په نظر، پیسې هغه شی دی

چې د دولت په څیر د داسې خصوصیاتو

درلودونکي وي چې په هرځای کې یې د

شکه د منلو وړ وي، او د هغه په مرسته د

کالیو او خدماتو راکړه او ورکړه او د

پورونو تصفیه ترسره شي.

په لویه کې پیسې د پېر د قوت نوم دی

له همدې امله په راکړه او ورکړه کې

ترې گټه پورته کیده چې د ارزښت له

امله یې لیرد رالیرد هم د نورو څیزونو په

پرتله اسانه وو.

همدارنگه په ټولو هېوادونو کې د نجیبه

فلزاتو د پیژندنې، وضاحت د دې لامل

شو چې په پیر او پلور کې گټې اخیستنې

ته قوت ور وینسي او د نړۍ ډیریو

هېوادونو سره زر او سپین زر د پیسو په

بڼه په راکړه او ورکړه کې کارول، چې

وروسته بیا د سرو زرو او سپین زرو

مسکوکات هم رامنځته شول او د وخت

په تېرېدو سره بانکونو ته چاپ شول،

چې د سرو زرو په بدل کې هم د بدلیدو

وړ وو.

فلزي او کاغذي پیسې دواړه د مبادلې په

درشل کې د کارونې وړ وگرځیدلې، خو

د علم او تکنالوژۍ په پرمختگ سره

یواځې پیسې په راکړه او ورکړه کې نه

کارول کیري، د دې ترڅنگ (چک،

ارزښت لرونکي اسناد) هم د راکړې او

ورکړې په معلومو کې مهم رول ترسره

کوي.

د پیسو تعریف

پیسې په بېلابېلو ډولونو تعریف شوي

دي، د یو لرغوني او پخواني تعریف پر

هرې سيمې خلکو بېلابېل توکي د راکړې او ورکړې د وسيلې په توگه کارول، چې همدې معاملوته جنسي پېر او پلور وايي. ښکاري قبيلو د پوستکو او غشيو څخه د تبادلې د وسيلې په توگه گټه اخيستله، کليوالو خلکو له کورنيو اهلي ژوو څخه گټه پورته کوله او کرنيز محصولات يې ترلاسه کول او په ځينو ځايونو کې اوس هم له کرنيزو محصولاتو څخه د تبادلې په توگه کار اخيستل کيږي.

۲: د فلزي پيسو رامنځته کيدل: جنسي پيسو د ډيرو نيمکړتياو له لرلو سره سره ونشواي کړای چې په پېر او پلور کې اسانتيا رامنځته کړي. ځکه چې توکي د ډير وخت لپاره د ساتلو قابليت نه لري، ځيني خيزونه لکه، حيوانات د ویشلو وړ نه دي او ځيني خيزونه موسمي بڼه لري. د دې نيمکړتياو د له منځه وړلو په موخه خلک د دې په لټه کې شول، څو داسې يوه وسيله رامنځته کړي چې دهغه وخت شته نيمکړتياوې له منځه ولاړې شي.

د انسانانو د اړتيا له مخې فلزات د تبادلې د وسيلې په توگه وکارول شول چې په عمده توگه له سرو او سپينو زرو څخه پدې برخه کې گټه اخستل شوې، ځکه

سره او سپين زر د ارزښت د ذخيره کيدلو لپاره بهترينه وسيله ده، د وخت په تېرېدو سره سکې رامنځته شوې چې د هغو معيار او اندازه په اسانه توگه د محاسبې وړ وه او لومړۍ سکې په اروپا کې رامنځته شوي دي.

۳: کاغذي پيسې: د مؤرخينو په اند، کاغذي پيسې لومړي ځل د نهمې عيسوي پېړۍ په پيل کې په چين کې دود شوې او وروسته بيا په هندوستان کې کارول کيدلې، خو په اروپا کې تر ټولو د مخه د سويډن هېواد کې کاغذي پيسې نشر شوي دي.

وروسته ترهغې د انگلستان مرکزي بانک کاغذي پيسې په کار واچولې. سره لدې چې کاغذي پيسې ډيرې کارول کيږي، خو د هغې ترڅنګ فلزي پيسې هم په چلند کې دي چې په راکړو او ورکړو کې ترې گټه اخيستل کيږي.

۴: اعتباري پيسې: د سوداګرۍ د پراختيا او د بانکي سيستم د پرمختګ په لړ کې (Barclays Bank) لومړنی بانک وه چې په ۱۹۶۶ کال کې يې د لومړي ځل لپاره کريډيټ کارټ معرفي کړ، له دې وروسته ډيرو نورو بانکونو د ياد کارټ د خدمتونو وړاندې کول پيل

کړل. د کريډيټ کارټ فرهنگ يا خدمات په غربي نړۍ کې له ډيرې پخوا رواج دي. د پيسو نوی ډول يعني اعتباري پيسې رامنځته شوې او د نړۍ په ډيرېو هېوادونو کې ترې گټه اخيستل کيږي لکه چکونه، حوالې، کريډيټ کارټ او داسې نور....

۵: پلاستيکي پيسې: استراليا هغه لومړنی هېواد دی چې په ۱۹۸۸ ميلادي کال کې د لومړي ځل لپاره پلاستيکي پيسې چاپ کړي دي، چې د وخت په تېرېدو سره په نورو هېوادونو کې هم پلاستيکي پيسو دود موندلی دی.

دمګرۍ د نړۍ له ۲۰۴ هېوادونو له ټولګې څخه نږدې ۶۰ هېوادونه پلاستيکي پيسې کاروي. پلاستيکي پيسې د کاغذي پيسو په پرتله زياتې گټې لري، ځکه د پلاستيکي پيسو دوام ډير دی، ژر نه زړيري او د لگښتونو له اړخه هم اقتصادي دي.

په ټوله کې ويلی شو چې په ۲۱ مه پېړۍ کې پيسې د انساني او ټولنيز پرمختګ لپاره يو ډير مهم فکتور گڼل کيږي. □



## د کوچنیو او منځنیو کارونو تشویق د اقتصادي پرمختګ لپاره اړین دي



تاج محمد تمکین

د افغانستان بانک د ختیځ زون اقتصادپوه

دیکارۍ ستونزه پای ومومي.

لرلو سره د لوړو زده کړو د ترلاسه کولو لپاره لارې چارې شتون لري، خو له بده مرغه کلیوالي اقتصاد بیا په بشپړ ډول توپیر لري.

په کلیوالي اقتصاد کې بیا د ژوند بنسټیزې آسانتیاوې هم په ستونزمنه توګه پیدا کېږي، روغتونونه کم یا هم نشته، خصوصي ښوونځي شتون نه لري، پارکونه نشته، پوهنتونونه نشته او همدا ډول لویې یا وړې کارخانې هم له نشت سره مخامخ دي، خو د خلکو

د افغانستان اقتصاد له جغرافیایي پلوه ډیر توپیر لرونکی دی، ځکه ورته د دوه ګوني اقتصاد لرونکي هېواد نوم ورکولای شو، په دې مانا چې یو یې ښاري اقتصاد دی چې د ژوند د هر ډول آسانتیاوو څخه په پرتله ایزه توګه برخمن دی، په ښارونو کې ښوونځي شته، اوزګارتیا کمه ده، روغتیايي ستونزې کمې دي، هره کوڅه یې کرپر یا هم پخه شوې ده او همدا ډول د خصوصي پوهنتونو په

«

ډيری خلک د کار او روزگار د ترلاسه کولو لپاره د ښارونو لوري ته مخه کوي او دا د دې لامل کيږي چې په ښارونو کې په کمو فرصتونو باندې زيات خلک نازل شي، بيا ستونزمنه ده چې ټول خلک دې وکولای شي کار ترلاسه کړي.

د کليوالي خلکو لپاره د کاري چاپيريال برابرولو مسوليت تر ډيره پورې د مرسته کونکو مؤسساتو او يا هم د کار وزارت پورې تړل کيږي، خو ويلاى شو چې د کوچنيو کارونو په تشويق او يا هم هڅونه کې ټولې ادارې رول لوبولای شي. د کليوالي اقتصادونو غوړولو او ښيرازه کولو د پرمختيا لپاره زيات اړين دي، ځکه که وگورو د هېواد اتيا سلنه نفوس په کليو او بانډو کې ژوند کوي او کليوال د هېواد د اقتصاد او ژوند ښه استازيتوب کوي، په ښارونو کې خو بې له هغې هم د ژوند هر ډول آسانتياوې شته، خو اساسي خبره دا ده چې دوه گونيزم له منځه يوړل شي او د کليوالي اقتصادونو د پياوړتيا لپاره کار وشي.

که چيرې د کوچنيو او منځنيو کارونو

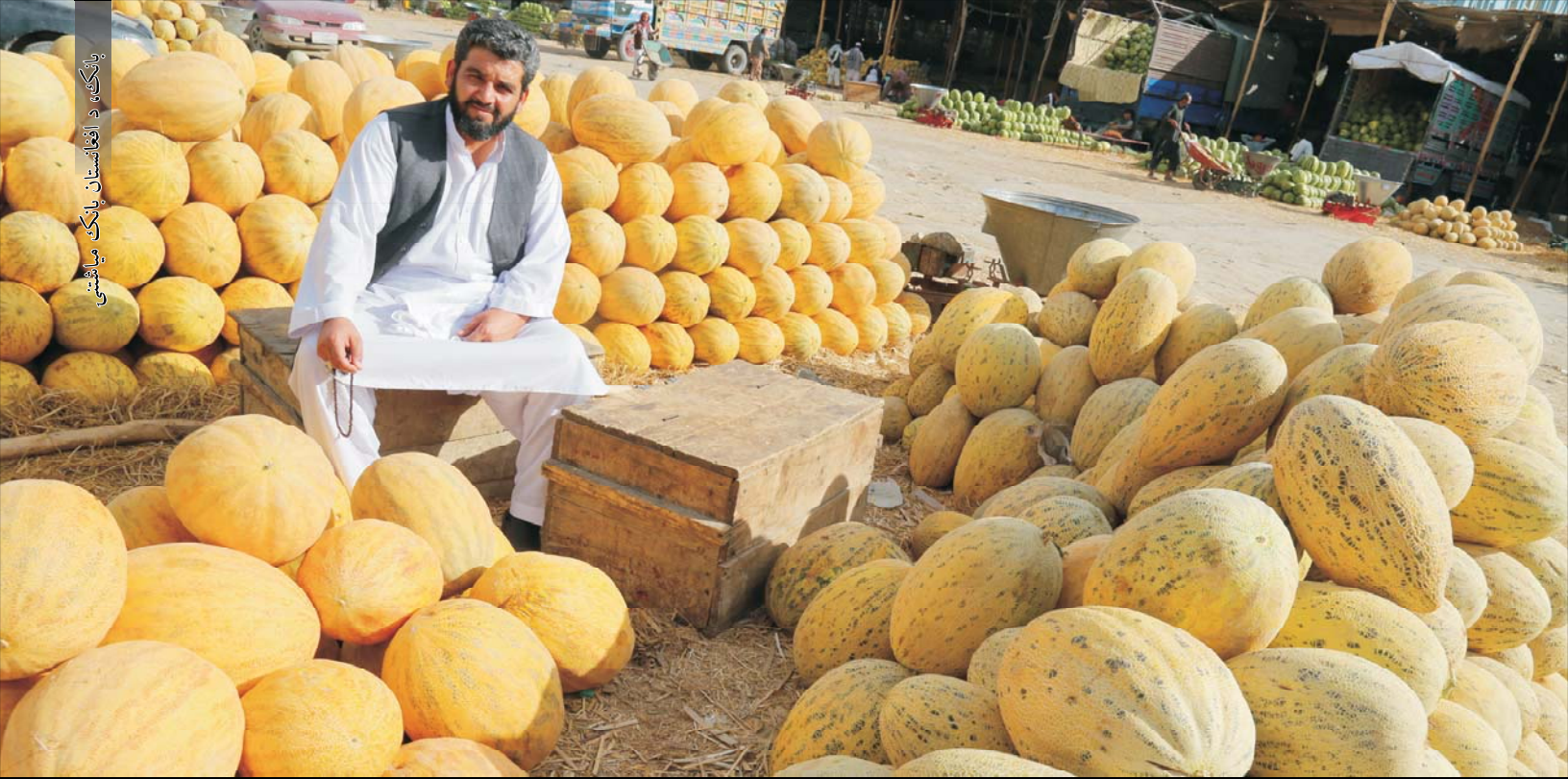
لکه خامک اوبدنه، کب روزنه، غالی اوبدنه او نورو کارونو لپاره لارې چارې برابرې شي، له يوې خوا به گڼ شمير خلک په کار وگمارل شي او بل پلوه به تر ډيره بريده د بيوزلی ستونزې حل شي او په پايله کې به يې په ملي عوايدو هم مثبت اغيز وکړي.

بانکونه کولای شي چې د کوچنيو او منځنيو کارونو لپاره په کليوالي سيمو کې خلکو ته پورونه ورکړي، همدا ډول کوپراتيفي ټولنې کولای شي کرنيزو محصولاتو د ودې په موخه بزگرو ته پورونه ورکړي او هم مرسته کوونکې مؤسسات او ادارې کولای شي خلکو ته په آسانه توگه د پور ورکونې له لارې د کارونو د غښتلتيا لپاره لارې چارې برابرې کړي، چې په دې سره به توليدات او محصولات وده وکړي او د ښاري اقتصاد د پياوړتيا لپاره به لارې برابرې شي.

د کوچنيو او منځنيو کارونو د تشويق موضوع ډيره مهمه ده، ځکه له يوې خوا به خلک مالي آسانتياوو ته لاس رسى پيدا کړي او له بل پلوه به توليدات زيات شي، خلک به له بيکارۍ وژغورل شي چې په پايله کې

يې د توليداتو برخه به غښتلې شي. تر ټولو مهم دا چې د دوه گوني اقتصاد ځانگړتيا ختميږي او هېواد وال کولای شي په برابره توگه په ښار او کلي کې د ژوندانه اړينو آسانتياوو ته لاسرسى پيدا کړي. □





## بهرنيو بازارونو ته د وچې او تازه ميوې صادراتو کچه لوړه شوې ده

ساحوې ترون يا سافتا (SAFTA) موخه په سويلي آسيا کې د سوداګرۍ او اقتصادي ودې پرمختګ ته ځانګړې شوی دی. سافتا ترون په 2006 کال رامنځته شو چې عمده موخه يې د سارک د هېوادونو ترمنځ د سوداګريزې تعرفې راکمول دي. د افغانستان دولت هڅه کوي چې د نړۍ له ټولو هېوادونو په ځانګړي توګه ګاونډيو او د سيمې هېوادونو سره سوداګريزو اړيکو ته پراختيا ورکړي او د دې هېوادونو سره راکړه او ورکړه ولري، خو لاهم ځينې ستونزې شته چې بايد د

«

تړله او په دې کار سره يې د افغانستان د محصولاتو د ودې لپاره وړ پړاښت، او له افغانستان سره يې د سوداګريزو اړيکو د پراختيا لپاره ژمنه کړې ده.

د افغانستان دولت د سيمې او منځني آسيا د هېوادونو په ګډون له پاکستان سره د ترانزيت په برخه کې بېلابېل تړونونه لاسليک کړي او هڅه کوي چې د دغو تړونونو په پلي کولو سره د سوداګرۍ پروړاندې ټول خنډونه له منځه ولاړ شي، چې له دې ټولګې څخه د سافتا ترون يادونه کولی شو.

د سويلي آسيا د آزادې سوداګرۍ

افغانستان د نړۍ په کچه د تازه او وچې ميوې د کيفيت او خوند له امله بڼه شهرت لري. د افغانستان د سوداګرۍ او صنايعو د خونې د چارواکو د معلوماتو له مخې له هند او د منځني آسيا له ځينو هېوادونو سره د اړيکو د پراختيا په صورت کې د افغانستان د صادراتو کچه لوړه شوې ده، چې ځينې هېوادونه يې مجبوره کړي خو له افغانستان سره خپلې سوداګريزې اړيکې پرته له خنډونو پراخې کړي.

له نيکه مرغه سړ کال پاکستان هم د افغان د ميوې د صادراتو پر مخ لار ونه

هواری په موخه کوټلي گامونه پورته شي.

د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو خونې د معلوماتو له مخې د روان کال په لومړیو پنځو میاشتو کې د افغانستان د تازه مېوو صادرات د تېر کال د ورته وخت په پرتله، اته سلنه ډېر شوي دي. سړ کال ۹۰ زره ټنه انگور، انار او زردالو بهر ته استول شوي چې د تېر کال په پرتله اته سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د مېوو د صادراتو د کچې د زیاتوالي یو لامل دا دی چې د افغانستان او هند ترمنځ هوایي دهلیز رامنځته شو.

تېر کال ۱۱۴ میلیونه ډالر د مېوې صادرات وو او سړ کال په لومړیو څلورو میاشتو کې ۱۲۴ میلیونو ډالرو په ارزښت صادرات ترسره شوي دي او لاهم د کال پای ته لا وخت شته چې ترهغه مهاله ښایي دا کچه نوره هم ډیره پورته شي.

د افغانستان مېوه اوس د ایران له چابهار بندرله لارې ایران او عباس بندر له لارې ځینې نورو هېوادونو ته هم لېږدول کېږي. د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو د خونې په وینا، په دغه پرمختګ سره به د مېوې د صادراتو کچه د روان کال تر پایه ۲۰ سلنې ته لوړه شي.

تېر کال افغانستان ۱۵۰ زره ټنه صادرات درلودل، سړ کال ښایي ۵۰ زره ټنه صادراتي کچه ډیره شي او دوه سوه زره ټنو ته ورسېږي.

که څه هم وچه او تازه مېوه د افغانستان د صادراتو ډېره برخه جوړوي، خو د صادراتو لپاره یې پر پاکستان تکیه ډېره ده، ځکه چې افغانستان نړیوالو بازارونو ته لاس رسې نه لري او که چیرې له نړیوالو سره په ځانګړي توګه د منځنۍ آسیا هېوادونو سره په دې اړه تړونونه لاسلیک شي او بیا عملي بڼه ونیسي او افغانستان کولی شي چې نړیوالو بازارونو په ځانګړي توګه اروپا ته لاس رسې پیدا کړي. د ۱۳۹۵ کال په ترڅ کې د افغانستان د صادراتو کچه ۶۰۰ میلیونو ډالرو ته رسېږي چې واردات یې بیا شپږ نیم میلیارد ډالر ثبت شوي دي، خو اوس مهال له نړیوالو هېوادونو سره د افغانستان سوداګریزې اړیکې پراخې شوي، صادراتو هم وده کړې او د دې ترڅنګ نړیوال بازارونو کې هم افغان محصولات لیدل کېږي.

د یادونې وړ ده چې د افغانستان مېوه پر پاکستان سربېره په هند، د منځنۍ آسیا، عربي هېوادونو، روسیه او اروپا کې هم

مینوال لري، خو دغو هېوادونو ته، ځکه کمه صادیري چې بسته بندي لوړ معیار غواړي او ځېنو هېوادونو سره د آسانه ځمکنیو لارو نشتوالي له امله ډیرې افغاني صادرات گاونډیو هېوادونو او د هغوی په وسیله بیا بهر ته صادیري چې ډیرې یې آن د همدغو هېوادونو په مارک او ټاپې نورو هېوادونو ته وړل کېږي چې افغان محصولاتو پیژندنې ته یې هم زیان رسولی دی. □

1. سرچینه: سپورمی راپوړ ۲۳ وری ۱۳۹۶
2. بي بي سي، کابل ۱۴ سپتمبر ۲۰۱۷
3. د افغانستان د احصایې مرکزي اداره، افغانستان د ارقامو په هېنداره کې، جدول ۳۳-۳۷

# سويفت، کارکرد و مزایای آن

## در

## نظام بانکداری

سیستم جاگزینی روش های ارتباطی غیر استاندارد بین بانکی در سطح جهان بود. این سیستم برای اولین بار در سال ۱۹۷۷ میلادی با عضویت ۵۱۸ بانک از ۲۲ کشور جهان با ارسال ۵۰۰۰ پیام در اولین روز، آغاز شد.

در حال حاضر بیش از ۹۷۰۰ بانک و مؤسسه مالی در ۲۰۹ کشور جهان عضویت این سیستم را دارند و تنها در

«

اروپایی در اوایل دهه ۱۹۶۰ موافقه نمودند تا روش نوین تبادل پیام های بین بانکی را طوری طرح نمایند تا سیستم بانکی بین المللی دارای یک اتوماسیون قوی باشد.

پس از برنامه ریزی های فراوان، در ماه می ۱۹۷۳ میلادی، میان ۲۳۹ بانک از ۱۵ کشور اروپایی و امریکایی، طی یک تفاهمنامه سیستم سويفت در شهر بروکسل تأسیس گردید. هدف از راه اندازی این

سويفت (SWIFT) مخفف کلمات (

Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) یا همان

ارتباطات مالی بین بانکی جامعه جهانی

است. در اواخر دهه ۱۹۵۰، تجارت

جهانی به سرعت رشد نمود و مطابق به آن

نیاز شدید به یک سیستم صدور حواله بین

بانکی استاندارد احساس می گردید.

سرانجام بانک های بزرگ امریکایی و

سال ۲۰۱۳ میلادی این سیستم توانست زمینه سهولت انتقال میلیارد ها دالر حواله میان ۱۰۵۰۰ بانک و شرکت ها را که عضو این سیستم هستند را فراهم نماید.

### چگونگی کار سیستم سوئیفت

سوئیفت یک نقطه دسترسی را که SAP نامیده می شود، در اختیار هر کشور قرار می دهد، تا بوسیله آن به سیستم جهانی سوئیفت وصل شوند. برای صدور حواله سوئیفت به گد سوئیفت ضرورت است، زیرا آن دسته حساب های بانکی می توانند در سیستم سوئیفت ارزی حواله دریافت کنند که به این سیستم وصل بوده و گد آنرا دریافت کرده باشند. گد سوئیفت ۱۱ رقمی بوده که دارنده حساب باید این گد را در اختیار داشته باشد.

### مزایای سیستم سوئیفت

با توجه به رونق مبادلات بین افغانستان و کشورهای خارجی و نیاز نقل و انتقالات ارزی، اهمیت استفاده از سیستم سوئیفت برای ما آشکارتر شده است، مزایایی که سیستم سوئیفت در زمینه نقل و انتقالات بانکی برای ما به همراه دارد عبارت از: استاندارد بودن، قابلیت اطمینان بودن، سرعت، امنیت، کاهش هزینه، تسویه سریع و هم زمان حساب ها می باشند.

این موضوع بدین معنا است که برقراری سوئیفت در زنده گی مردم اثری خوبی

دارد و با نبود آن ارتباط بانک های داخلی با بانک های خارجی قطع می گردد. برقراری سوئیفت می تواند به بخش هایی مانند بورس و حتی ثبات نرخ ارز نیز اثرگذار باشد و زنجیره نظام بانکی و ارتباطش را با جهان منظم سازد.

سیستم سوئیفت با ارائه خدمات متنوع بانکی تمام نیاز های مؤسسات مالی سراسر جهان را در پرداختها، بازار های مالی، اوراق مالی، اوراق بهادار و مبادلات مالی کمک می نماید.

این سیستم در مرز ها محدود نبوده، دسترسی به هزاران مؤسسه مالی در هر گوشه و کنار جهان را بطور ۲۴ ساعته به راحتی امکان پذیر ساخته و سطح بالای استاندارد آن بطور ارائه یک زبان مشترک برای همه استفاده کننده گان سیستم مالی طراحی شده است. از جمله مزایای دیگری که سیستم سوئیفت دارد، عبارت از افزایش بهره وری، کاهش هزینه و خطا های احتمالی می باشد، همچنان هنگامی که فرستنده و گیرنده پیام، هر دو در شبکه سوئیفت فعال باشند، انتقال و مبادله پیام فقط در چند ثانیه امکان پذیر بوده و کلیه مبادلات بصورت آنی صورت می گیرد.

سیستم سوئیفت به منظور ارتقای امنیت مبادله پیام های بین بانکی به سیستم

مطمئن و غیر قابل دسترسی طراحی گردیده است. با گشایش این سیستم ارز به نظام بانکی تزریق شده و باعث ثبات نظام بانکی در کشور ها می گردد.

طراحی سیستم سوئیفت به نحوی بوده که درصد اشتباه در آن خیلی اندک بوده و در صورتیکه مشخصه پیام بطور دقیق و مطابق به استاندارد اجراء نشود، سیستم سوئیفت از قبول آن خود داری می نماید. سوئیفت ادعا می نماید که این سیستم در حدود ۹۹/۹۹ درصد قابل اطمینان است، روی همین علت است که از ابتدای فعال شدن سیستم سوئیفت تا حال یک پیام هم مفقود نشده است. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

1. <http://www.bultnews.com/fa/>

[news/](http://www.bultnews.com/news/) سوئیفت چیست؟ - تاریخ نشر ۱۳

میزان ۱۳۹۲

2. <http://srarssoheil.com/> سوئیفت

چیست و چگونه کار می کند / تاریخ نشر ۱۲

حوت ۱۳۹۵

3. <http://www.asriran.com/fa/>

[news/](http://www.asriran.com/news/) کد خبر - ۳۳۱۵۸۲ / تاریخ نشر

۳۰ حمل ۱۳۹۳

# نقش شبکه های اجتماعی آنلاین در حیات بانکها

امروز استفاده از شبکه های اجتماعی آنلاین در میان تجار، متشبهین و عامه مردم افزایش یافته و با افزایش شبکه های اجتماعی آنلاین و استفاده از آنها علاقه شدیدی بر جذب مشتریان از این طریق نیز بیشتر شده است. در این میان کارشناسان بازاریابی از جمله اولین کسانی هستند که سعی نمودند تا نتایج بالقوه و بازدهی مشتری را در شبکه های اجتماعی آنلاین درک و شناسایی نمایند.

با پیشرفت تکنالوژی و نو آوری در صنایع، به مرور زمان رقابت بین شرکت ها بیش از پیش افزایش می یابد. اغلب شرکت ها دریافته اند که بقا و حیات آنها در گرو حفظ و داشتن مشتریان وفادار است، نه در گرو مشتریان راضی و خشنود. در حال حاضر رضایت، خرید

مجدد و وفاداری عبارت از مفاهیمی اند که در ادبیات بازاریابی مورد استفاده قرار میگیرند.

یکی از مهم ترین راهکارهای که در این عرصه مورد توجه قرار دارد، عبارت از استفاده از شبکه های اجتماعی نظیر فیسبوک است که از آن می توان در ایجاد توجه، تمایل، خرید، رضایت و وفاداری مشتری استفاده نمود. این شبکه اجتماعی با داشتن حدود یک میلیارد کار بر، برای شرکت ها، منفعت فراوان بمیان آورده است. این شبکه یکی از بزرگترین شبکه های اجتماعی بوده که به همه علامات تجارتي دسترسی داشته و توانایی جذب مخاطبان خود را بسیار بالا برده و همچنان برای دستیابی به مشتریان وفادار به یک صنعت بزرگ برای همه شرکت ها

خصوصاً برای بانکها مبدل شده است. یک برند قوی به یک شرکت تجارتي کمک می نماید تا خود را در بازار متمایز ساخته و نشان دهد که چگونه محصولات و خدمات اش توان کسب رضایت مشتریان را به صورت منحصر به فرد خود دارد. امروز بازاریابی اجتماعی را می توان به عنوان یکی از مهمترین راه های متمایز سازی برندها محسوب نمود. در این عرصه، متفاوت سازی محصولات یا خدمات می تواند برند ها را متمایز سازد. بطور نمونه، هرگاه شرکتی خدمات نا ملموس خود را به مشتریان خود عرضه می کند، باید مستلزم برخورداری از برند قابل اطمینان باشد.

بطور نمونه، خدمات مالی که از سوی بانکها، مؤسسات سرمایه گذاری و ...

ارائه می‌گردند، اما آنها این را نباید فراموش کنند که ایجاد برند های پر قدرت نهایت مشکل خواهد بود، زیرا برخلاف کالاها ارائه این نوع خدمات به مشتریان، عمدتاً متکی به انسان‌ها می‌باشد و انسان‌ها هم در بعضی موارد کمتر از ماشین‌ها قابل اعتماد هستند.

نظام بانکداری که یکی از سود آورترین صنعت در جهان است، در سال ۲۰۰۶ پیش از صنایع مختلف نظیر معادن، نفت و گاز و فلزات، با داشتن حدود ۸۰۰ میلیارد دلار بالاترین سود را بخود اختصاص داد، همچنان تحلیلگران به این باور اند که در ده سال آینده رشد سودآوری بانک‌ها به اندازه دو برابر رشد ناخالص داخلی جهان افزایش خواهد یافت.

بازاریابی اجتماعی با سایر بازاریابی‌ها فرق دارد، تفاوت آن در این است که بازاریابی اجتماعی بیشتر به منافع آینده گان تاکید می‌نماید و اکثراً روی موضوعات فرهنگی و ارزشی در بازارها اصرار می‌نماید، آنها در بازاریابی خود خواسته های مصرف کننده گان و منافع جامعه را در کوتاه مدت و دراز مدت در نظر می‌گیرند، از همین جهت، بازاریابی اجتماعی در بیشتر جاها مورد قبول جامعه قرار گرفته است.

در بازاریابی اجتماعی، کسب منفعت و منافع اجتماعی نسبت به منابع شخصی اولویت بیشتر دارد. امروز بیشتر مؤسسات

مالی دریافته اند که صرفاً تکیه کردن بر اصول بازاریابی سنتی و تجاری بطور درست نمی‌تواند جایگاه آنها را در بازار تضمین نماید. بناءً مزیت های رقابتی بازاریابی اجتماعی، مستلزم تقویت مستمر برند بوده که این امر وابسته به افراد جامعه و کمک به اهداف خرد و بزرگ جامعه می‌باشد.

تمایز سازی برند یک بانک در میان برند سایر بانک‌های که خدمات مشابه به مشتریان خود عرضه می‌نماید، نیازمند مؤلفه های است که می‌توان از آن به بازاریابی اجتماعی نام برد. در این سیستم مشتریان به وضوح می‌دانند که هدف مدیران بانک‌ها تنها کسب منافع و افزایش سود برای سهام داران نمی‌باشد.

در بازاریابی اجتماعی نظر به مشکلات محیط زیستی، کمبود منابع طبیعی، رشد فزاینده جمعیت، تورم جهانی و به فراموشی سپردن خدمات اجتماعی، تمرکز بیشتر روی منافع بانک، خواسته های مردم، سهامداران و منافع جامعه، تعادل لازم را برقرار می‌گردد. در این سیستم بانک‌ها تعهد می‌نمایند تا به بخش هاییکه سبب خرابی محیط زیست می‌گردد، تسهیلات مالی را ارائه نه نمایند.

این سیستم، اعطای تسهیلات مالی را جهت گسترش شرکت های کوچک اقتصادی، زود بازده و کارآفرین به هدف اشتغالزایی، تحقق برنامه های دولت،

کاهش بیکاری، گسترش اعطای تسهیلات قرض الحسنه، اعطای امکانات مالی در زمینه های که منجر به رفاه و آبادانی کشور گردد، انجام میدهد.

در افغانستان طی سال های اخیر، برندهای مؤسسات خدمات مالی بخصوص بانک‌ها از جایگاه خوبی برخوردار بوده و افزایش فضای رقابتی در بخش خدمات بانکی به بهره گیری از رویکرد بازاریابی اجتماعی سبب افزایش ارزش و محبوبیت بانک‌ها در میان مشتریان گردید. □

#### منابع:

1. [www.mbanews.ir/news2/](http://www.mbanews.ir/news2/)

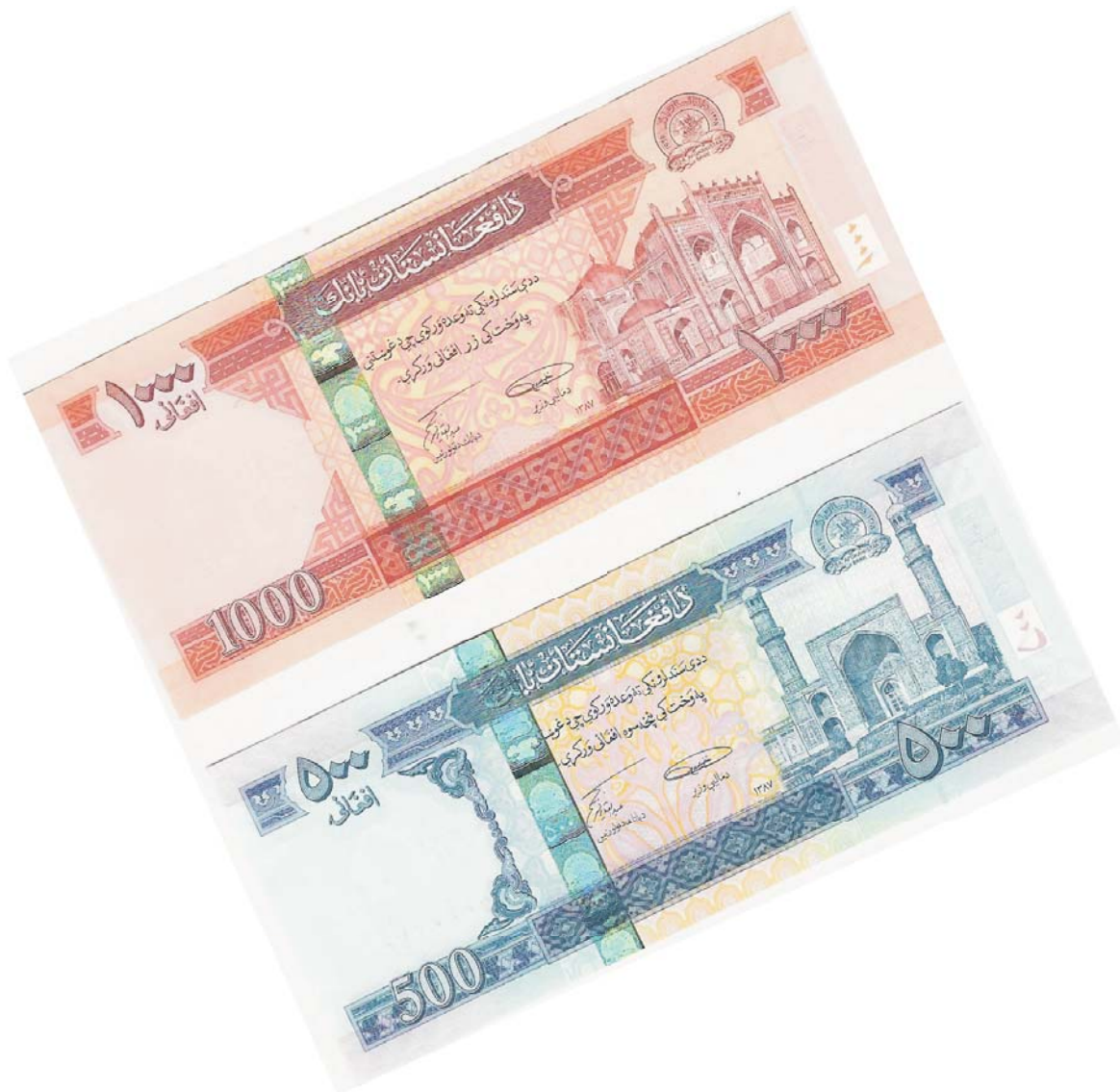
بازاریابی اجتماعی و نقش آن در تقویت برند بانک‌ها

2. [www.Uast.ac.ir](http://www.Uast.ac.ir) PDF - نقش

فناوری شبکه اجتماعی آنلاین بر مشارکت مشتری / میزا حسن مقداد امینیان پژوهش و فناوری شماره ۱ خزان ۱۳۹۴ تاریخ نشر ۱۶ سرطان ۱۳۹۴

3. <http://estland.com> - نقش شبکه های

اجتماعی در انتشار محتوا چگونه است / ارسال شده توسط ناهید عساکره - تاریخ نشر ۱۷ سرطان ۱۳۹۶



### اطلاعيه د افغانستان بانک!

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بناً از عموم افغانها، دواير و مؤسسات دولتی و خصوصی آرزومندیم تا در قرار داد ها و سایر معاملات و داد و ستد های اقتصادی، پول افغانی را ترجیح دهند، چون افغانی از با ثبات ترین پول های منطقه بوده که در ثبات برنامه ریزی های اقتصادی تان مشمر واقع می شود.



د افغانستان بانک

# بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال یازدهم شماره ۱۲۵، عقرب ۱۳۹۵



گرانو هېوادوالو! د افغانۍ بانکونو نو په ساتلو کې جدي پاملرنه وکړئ